

VERSKI TISK DANES PRI NAS

JURIJ PALJK

Mesec januar je na Slovenskem že vrsto let mesec verskega tiska in letos je njegovo geslo: S tiskano besedo na pot vere.

Pomembnost verskega tiska je več kot očitna, saj vsi poznamo večino slovenskega verskega tiska, ki ga odlikuje najprej zelo dober in izbran slovenski jezik, v zadnjem času pa še vedno bolj dobra informiranost in skrb za vsakega slovenskega vernika. Verski tisk je na Slovenskem dejansko prisoten od samega začetka periodičnega tiska, saj so bili prvi časniki na Slovenskem prav verske vsebine. Če pa danes pogledamo na naravnost bogato paleto verskih publikacij, vidimo, da je verski tisk med Slovenci izredno pomemben, saj gre za časnike in revije, brez katerih bi si težko predstavljali slovenski vsakdan in vseslovenski tisk.

Najprej naj omenimo tednik Družina, takoj za njim pa naravnost presenetljivo dobro in sodobno revijo Ognjišče, ki je mesečnik z največjo naklado na Slovenskem in je iz številke v številko privlačnejši. Mislimo, da ne bomo nikomur delali krivice, če ne naštejemo vseh številnih slovenskih verskih publikacij, ki skušajo slovenskega bralca in vernika najprej informirati in obenem tudi formirati, oblikovati, v sodobnega vernika, ki se vsakodnevno težav ne boji in skuša vsak dan znova krščansko živeti. Prav verski tisk je tisti, ki slovenskemu verniku skuša pokazati pot med vsakodnevnimi težavami današnjega razdrobljenega in liberalistično ter potrošniško usmerjenega časa. Z veliko gotovostjo lahko zapišemo, da je verski tisk tisti, ki slovenskemu človeku še vedno govori o lestvici občečloveških krščanskih vrednot in ne postavlja denarja in naravnost pošastnega tekanja za njim na prvo mesto. Z oznanjevanjem evangeljske resnice skuša slovenskega človeka prepričati, da še obstajajo vrednote, ki so vredne vsakodnevnega napora za pošteno življenje.

V svetu televizijske slike in radijskih valov, ko slika dobesedno "povozi" človeka in ga največkrat pušča nepotešenega in praznega, ko se besede po radijskih valovih pozabijo v trenutku, ko so izrečene, ostaja prav tiskana beseda tista, ki ima zelo pomembno vlogo. K tiskani besedi se lahko vračamo večkrat, o njej lahko v miru premišljujemo, na nas ima gotovo večji vpliv kot vsa druga javna občila. In prav v tem je velika vloga verskega tiska, ki lahko vsakomur veliko pomaga v današnjem življenju; verniku je lahko v pomoč in oporo, s svojo bogato sporočilnostjo pa ga lahko vzgaja v poštenega kristjana in ponosnega Slovenca, kar ni malo v svetu, ki zanemarljivo človekovo notranjost in daje vse samo na zunanost.

Novi glas bo seveda tudi v bodoče skušal bralce obveščati in formirati s krščanskim etosom in evangeljsko resnico, s pluralistično in demokratično držo in seveda s stalnim sklicevanjem na slovenstvo in krščanstvo, ki sta naši temeljni korenini, brez katerih ne moremo obstati, kaj šele zgraditi boljši jutrišnji dan.

DRAGO LEGIŠA

Medtem ko pišemo, se kriza osrednje vlade nadaljuje in v tem trenutku prav gotovo nihče ne ve, kakšen bo njen razplet. Predsednik republike Scalfaro je konec prejšnjega tedna sprejel predlog voditelja pola svoboščin Silvia Berlusconi, naj se za nekaj dni prekinejo uradni pogovori na Kvirinalu. Prizadete stranke naj medtem nadaljujejo stike, da ugotovijo, če se lahko sestavi tako imenovana "politično-tehnična" vlada in če bi še sedanji parlament mogel izvesti nekatere ustavne reforme in tudi dopolniti večinski volilni sistem.

Zanimivo pa je, da nobena politična sila danes natančno ne ve, kakšna naj bi bila vsebina ustavnih reform. Veliko se javno govori predvsem o uvedbi tako imenovanega predsedniškega ali polpredsedniškega sistema. Gre v bistvu za priznanje širših pristojnosti predsedniku republike in tudi izvršni oblasti, to je vladi. Zakonodajna oblast, to je parlament, pa bi izgubila nekatere pristojnosti in ne bi mogla v tolikšni meri kot danes pogojevati vlado. Kar zadeva federalno ureditev države, je Severna liga dejansko osamljena, četudi še vedno vztraja pri zahtevi, naj se izvoli ustavodajna zbornica, ki

naj izoblikuje ustrezne zakonske predloge.

Italijanski glavni časopisi medtem takorekoč vsak dan pišejo, da se med ljudstvom vedno bolj širi sum, da politične stranke le govorijo o velikih reformah, a da jih

"Naša demokracija je hudo bolna, ker je politični svet pretirano zdrobljen. Smo na križišču: ali reforme ali razpustitev obeh zbornic in volitve. Če ni drugih poti, so volitve najjasnejša, najmirnejša in najčistejša pot."

Oscar Luigi Scalfaro
20.1.1996

v resnici zanima le kratko premirje, med katerim bi lahko uresničile nekaj, o čemer si niti ne upajo javno govoriti. Z začetkom januarja

je Italija prevzela začasno šestmesečno vodstvo Evropske zveze, kar v tujini vzbuja precejšnjo zaskrbljenost. Mnogi namreč dvomijo, da bo Rim glede na veliko politično zmedo in krizo mogel redno opravljati nove odgovorne naloge. V Italiji se je v povojnem času - pravijo tuji komentatorji - zvrstilo nič manj kot 54 vlad, trenutno pa je v državi kar 36 političnih strank. Predsednik Scalfaro je v prvem krogu posvetov sprejel na Kvirinalu 26 delegacij, kar je rekordno število. Londonski časopis Economist je pred dnevi negativno ocenil tudi delovanje Dinijeve vlade, češ da se ji je posrečilo rešiti le malo vsedravnih problemov; javna zadolžitev se je povečala, tolikšne brezposelnosti kot danes pa ni bilo že dolga leta. Časopis poudarja, da "bilanci zadnjih petih let, ki je že tako bila skrom-

na, grozi nevarnost bankrota. Kriza pa da je iz dneva v dan hujša".

Narodne in jezikovne manjšine, med njimi predvsem našo slovensko, popolnoma upravičeno skrbi, da napovedane ustavne reforme in druge institucionalne spremembe ne bi ogrozile njihovih pravic, ki jih predvideva sedanja zakonodaja. Zaskrbljenost je na mestu, ker vrhovi političnih strank o teh problemih molčijo kot grob. To nikakor ni dober znak, saj dobro vemo, kako so italijanske stranke praviloma alergične na manjšinsko problematiko.

Manjšine bi rade predvsem vedele, kakšen bo njihov pravni položaj znotraj nove državne ureditve. V režimu resnične demokracije bi morale tudi same sodelovati pri oblikovanju zakonov, ki se jih neposredno tičejo.

ITALIJA IN MANJŠINE TUDI MANJŠINE NAJ SODELUJEJO PRI OBLIKOVANJU REFORM

04

Carlo Maria Martini
GOVOR OB SV. AMBROŽU

"Vse ima svoj čas...
je čas molčanja
in čas govorjenja."

V kočljivem trenutku,
ko so se zamajale
orientacijske koordi-
nate, Cerkev ne more
molčati.

02

Drago Legiša
ZAKAJ SO KOMUNISTI...

03

intervju
MARIJA FERLETIČ

04

MAŠNIŠKI JUBILEJI NA PRIMORSKEM

05

Otmir Črnilogar
SPREOBURNJENJE JE "TOTALKA"

06

EMIR KUSTURICA: UNDERGROUND

07

Marko Vuk
VLADIMIR MAKUC V LJUBLJANI

08

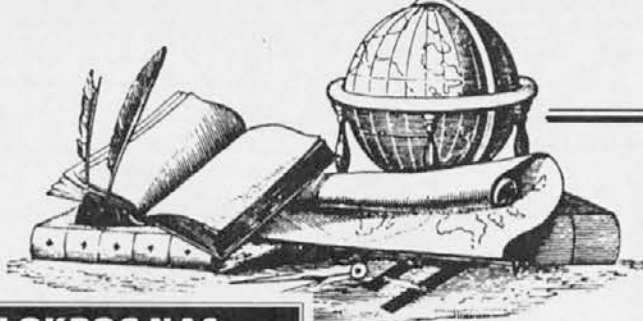
Ivan Žerjal
5. SLOVENIJA PARTY

11

Alessio Stasi
RAZSTAVA O GORIŠKEM GRADU

13

Marjan Drobež
PUBLIKACIJA O 1000-LETNICI GORICE

SVET OKROG NAS

BIVŠI AMERIŠKI DIPLOMAT HELMUT SONNENFELDT RAZMIŠLJA

SLOVENIJA - EVROPA ZGODOVINA SE NI ZAČELA MAJA 1945

DRAGO LEGIŠA

"Podpis sporazuma o pridruženem članstvu je samo prehodna etapa na poti, ki nas mora za vsako ceno pripeljati v Evropo, kjer bomo polnopravni člani Evropske zveze." Tako je te dni izjavil slovenski zunanji minister Thaler in napovedal, da bo slovenska vlada v kratkem uradno zaprosila Bruselj za priključitev Evropski zvezi. "Leta 2000 ali najkasneje leta 2001 bomo v Evropi", je z zanosom in prepričano poudaril Zoran Thaler.

2

Šef slovenske diplomacije je pristavil, da je slovenska vlada sprejela tako imenovani "španski kompromis" (izoblikoval ga je namreč španski zunanji minister), po katerem bo Slovenija po podpisu sporazuma o pridruženem članstvu imela štiri leta časa, da bo lahko uskladila svojo zakonodajo z evropsko. Pri tem bo prišla v poštev tudi "popolna liberalizacija nepremičninskega trga" in bo hkrati priložnost za ureditev spornih vprašanj z Italijo, je še dejal Thaler.

Liberalizacija nepremičninskega trga pomeni, da bo lahko tudi neslovenski državljani kupovali zemljo in sploh nepremičnine v Sloveniji in postajali njihov lastnik. Toda četudi bo morala Slovenija v tem pogledu spremeniti svojo zakonodajo in jo uskladiti z evropskimi standardi, bo pristojna slovenska oblast na raznih ravneh vseeno lahko sprejemala ukrepe, ki bodo onemogočali takšne ali drugačne zlorabe. V tej zvezi se bo lahko zgledovala po praksi v nekaterih drugih članicah EZ.

Kar zadeva sporna vprašanja z Italijo, smo prepričani, da bo slednja na daljši rok težko še pristajala na izsiljevanja peščice povečini imovitih nekdanjih prebivalcev ter dosegla kompromisno rešitev, ki naj upošteva krivice, prizadejane vsem trem narodnostnim skupnostim v nekdanji Primorski in Istri. Zgodovina se namreč ni začela šele meseca maja leta 1945; prej smo namreč imeli rododromsko politiko fašizma z okupacijo Slovenije!

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV
Trst - Gorica - Videm

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
Gorica

SLOVENSKA PROSVETA
Trst

DAN SLOVENSKE KULTURE

'96

Bodočnost je tistega, ki veruje v njo.

(Srečko Kosovel)

Kulturni dom v Trstu

8. februarja 1996 ob 20.30

Kulturni dom v Gorici

9. februarja 1996 ob 20.30

ZAKAJ SO BIVŠI KOMUNISTI SPET NA VODILNIH MESTIH

DRAGO LEGIŠA

POLJSKA: Kvašnjevski objublja ...?

Domala vsi veliki dnevniki v Zahodni Evropi so pred kratkim objavili zanimiv in aktualen članek, ki ga je napisal Helmut Sonnenfeldt. Svoj čas je v ameriškem zunanjem ministrstvu vodil urad oziroma oddelek za Vzhodno Evropo in je bil tesen sodelavec Henryja Kissingerja. Danes objavljamo njegova izvajanja v obširnem povzetku.

Po izvolitvi Aleksandra Kwašnjevskega za predsednika Poljske je Češka republika edina država v Srednji Evropi - piše Sonnenfeldt - kjer bivši komunisti niso na oblasti. Povsod drugod, v vsem bivšem sovjetskem imperiju in v raznih državah, naslednikih Sovjetske zveze, zavzemajo bivši komunisti večino pomembnih političnih mest ali kot strankarski voditelji ali v okviru političnih skupin, ki so se odpovedale imenu "komunist". Take mu imenu pa se ni odpovedala in se ne odpoveduje najmočnejša politična stranka v Rusiji. Ta stranka nastopa s simboli in gesli stare leninistične kompartije in bo po zadnjih političnih volitvah imela celo vodilno vlogo v novi ruski Dumi.

Kljub temu ne smemo

podleči skušnjavi po naglih sklepih in sodbah. Na Poljskem je na primer konec Walensove dobe bil posledica predvsem zatona predsednikove podobe ali imidža, kot pravimo s tujko. V zadnjih šestih letih se je na Poljskem veliko spremenilo. Javnost se je očitno prepričala, da bivši komunisti, ki trenutno vodijo pomembne državne sektorje, ne nameravajo in tudi ne morejo pahniti države v stalinistično preteklost in da so jo celo sposobni bolje voditi kot prejšnje pokomunistične vlade.

Na Madžarskem vlada Gyule Horna in sam ministrski predsednik ne skriva in ne tajita, da imata korenine v preteklosti, vendar upoštevata mnenje volivcev in gledata v prihodnost. Z razliko od starih komunističnih voditeljev si sedanji socialistični prvaki prav nič ne pomišljajo posnemati svojih konservativnih predhodnikov, njihovi

politični programi so narodno obarvani in kažejo zanimanje ter so pozorni za manjšine.

V vseh nekdanjih sovjetskih satelitskih državah, kjer so zdaj na oblasti bivši komunisti, ni predvsem opaziti nobene močne volje ali želje po zopetni ruski nadvladi. Nobena bivša komunistična partija, ne glede na ime in program, išče stike z rusko komunistično partijo oziroma kaže pripravljenost, da bi prejemala navodila od te partije. Te stranke skušajo predvsem dobiti čimveč konsenza pri ljudstvu, pri čemer se sklicujejo na narodna čustva in nastopajo s programi, ki naj ublažijo od reform povzročene bolečine. Vse te stranke bodo morale konec koncev dokazati, da znajo vladati, da morejo izboljšati življenjsko raven v svojih deželah in da lahko tudi navezujejo čedalje tesnejše stike z Zahodom. Če se to ne bo

zgodilo, bodo gotovo imele škodo na prihodnjih volitvah.

Stanje v Rusiji je bolj zapleteno kot položaj v Srednji in Vzhodni Evropi. V Rusiji so sami komunistični voditelji in tedanja nomenklatura načrtovali preobrate ob koncu osemdesetih in na začetku devetdesetih let. Pomembnih opozicijskih politikov oziroma osebnosti sploh ni bilo, kot tudi ni bilo političnih skupin, ki bi lahko načrtovala preobrate preprečile.

Nastalo pa je prav kmalu razočaranje, ki ga je spremljala nekaka nostalgija, če ne po drugem, vsaj po redu, ki je vladal pred preobratom. Zelo se je med ljudstvom razširil občutek frustracije, skupno z občutkom, da je zahodna pomoč doživela bankrot. Nastala so tako ugodna tla za opozicijske skupine, ki so se pojavile kot gobe po dežju, pravi na koncu Helmut Sonnenfeldt.

PIŠEJO NAM

NAŠE UREDNIŠTVO JE OB IZIDU NOVEGA GLASA
PREJELO VEČ POZDRAVNIH PISEM.

NADŠKOF P. A. V.
BOMMARCO JE POSLAL
GLAVNEMU UREDNIKU
NASLEDNJE:

Spoštovani gospod
urednik!

Prav lepo se Vam zahvaljujem za vabilo na predstavitve novega katoliškega tednika Novi glas dne 11. januarja.

Nisem se je mogel udeležiti, ker je ura sovpadala z mašo za pokojne nadškofe v stolni cerkvi.

Ko sem se seznanil s prvo številko novega tednika, Vam izrekam svoje čestitke za cilje, ki si jih novi časopis

postavlja, in tudi za grafično podobo, ki je res moderna in prepričljiva.

Vam in sodelavcem voščim veliko plodnih let, polnih zadoščenja in vztrajnega prizadevanja za skupno dobro.

P. Antonio Vitale Bommarco,
nadškof
Gorica, 15. januarja 96

Spoštovani gospod
urednik!

Novemu časopisu želimo srečno pot, obenem pa se zahvaljujemo vsem tistim, ki so s Katoliškim glasom in Novim listom požrtvovalno opravljali svoje poslanstvo,

katerega uspešen rezultat je Novi glas.

Svet
slovenskih organizacij

Spoštovani gospod
urednik!

Čestitam Vam in Vašim sodelavcem za res izvrstno prestali krst Novega glasa! Brez izjeme je njegova vsebina tehtna, resna in aktualna. Vse uokvirja zares prikupna tabloidna oblika s posrečeno moderno paginacijo. Le tako naprej!

Janko Jež

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN: NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

LOGOTIP, KONCEPT IN OBLIKOVANJE: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 60.000 LIR,

INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 110.000 LIR

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTA 18

TEL 0481/ 533177

FAX 0481/ 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040/ 365473

FAX 040/ 633307

INTERVJU / PREDSEDNICA SSO MARIJA FERLETIČ

2. DEL

PRESEČI MORAMO VZTRAJANJE NA PREŽIVETIH MODELIH

DRAGO LEGIŠA

desetletja prizadevali za rast Katoliškega glasa in Novega lista, da lahko sedaj hodita združena z roko v roki.

Kako ocenjujete delo svoje organizacije v minulemu letu ter še posebej stike med obema krovnicima organizacijama?

Kljub velikim težavam ocenjujem minulo leto kot zelo uspešno. Težave pri financiranju kulturnih ustanov na pričetku leta 1995 so bile zares velike, zaradi njih smo bili zelo zaskrbljeni. V tej točki se želim zahvaliti Republiki Sloveniji, ki je posebno prek Urada za Slovence po svetu storila vse, da smo zagotovili našim kulturnim ustanovam kolikor toliko nemoteno delo. Omeniti moram zamude deželni izplačil, težave pri oblikovanju nove deželne komisije. Ob tem pa smo storili pomembne korake pri vzpostavljanju ustrežnejšega skupnega slovenskega predstavništva. Verjamemo v napredek reševanja zaščitnega zakona. Srečali smo se s predsednikom italijanske republike Scalfarom; posebej pa velja omeniti naše rezultate, rezultate celotne manjšine v pripravi skupnega stališča Republike Slovenije o manjšinah. Veseli smo uspele skupne proslave 50-letnice osvoboditve in zmage nad nacifašizmom; okrepili smo sodelovanje s Slovensko skupnostjo in drugimi manjšinskimi subjekti. Kot bi si verjetno tudi drugi želeli spodbudnejšega vzdušja med Italijo in Slovenijo, kar pogojuje življenje manjšine in nam nalaga dodatne naloge.

Kaj sodite o prvih dveh številkah Novega glasa?

Prav gotovo sta prvi dve številki dokazali, da je bilo v naš novi časopis vloženega ogromno napora, ljubezni in tudi strokovnosti. Vsebinski razpon je razveseljivo velik, zato bo lahko Novi glas predstavljal neko vrsto osebne izkaznice, s katero se bomo lažje prebili skozi tedenske težave. Čestitam uredništvu in sodelavcem ter želim, da bi k soustvarjanju časopisa pristopilo čim več mladih sodelavcev, kar bi bilo najlepše plačilo vsem tistim, ki so si

zaradi našega pristopa do reševanja težavnega položaja Primorskega dnevnika, saj mi upravičeno želimo le čim bolj odprt dnevnik, v katerem bi se prepoznavali vsi zamejski Slovenci in se v njem čutili kot eno. Takšen je in bo naš pristop do tega in drugih problemov in globoko sem prepričana, da je to v interesu prav vseh pripadnikov naše manjšine. Ravno prejšnjo sredo je končno ponovno prišlo do srečanja obeh krovnic organizacij, pri katerih imamo na mizi vse več stvari, ki jih moramo rešiti skupaj, odkrito, na nov način, ki ne nazadnje vodi v povsem konkretna razmišljanja in priprave na vzpostavljanje učinkovitejšega skupnega predstavništva naše manjšinske skupnosti. Moč obeh krovnic organizacij je nedvomno v učinkovitosti sporazumevanja in od stopnje tega sporazumevanja je odvisna dobrobit celotne manjšine.

Kaj želite posebej povedati našim ljudem na začetku novega leta 1996?

Da bi vsi skupaj verjeli v nov čas in lepo prihodnost naše manjšine ter vseh ljudi dobre volje, da bi bili polni tega dobrohotnega zaupanja, ki je vedno prepričano v ugodno rešitev problemov. Da bi vsi skupaj presegli vsakršno notranjo delitev, ki je naš največji in nemara edini nasprotnik. In da bi na vseh odgovornih ravneh naše skupnosti zmogli takšno osrečujočo modrost, s pomočjo katere bi vse naštetje želje znali in mogli uresničiti. Mislim, da je vse to uresničljivo, zaradi tega gledam v leto 1996 s svetlim pričakovanjem.

GLOSA OB DRŽAVNI MEJI

AMBROŽ KODELJA

Drugi dogodek je bil še bolj zanimiv. Moj stric, oče in jaz smo se odpravili zopet na mejo pri novogoriški postaji, da bi videli naše, ki so prišli po dvestih letih v Gorico. Fašisti so jih zagnali v Toskano, svobodna Jugoslavija pa jim ni dala vstopa, da bi prišli na grobove svojcev. O tem, kako so tekle solze stricu in očetu, ko sta videla svoje sestre z družinami, nočem pisati, ker me preveč boli. Koliko je bilo takšnih primerov! Spominjam se, s kakšno globoko doživeto vero je vpričo policaja in jugoslovanskega vojaka pokleknil partizanski major ne meneč se za potnike, ki so hodili mimo, ko mu je nečak podelil novomašni blagoslov z druge strani meje. Ta dogodek je bil zame živa stran katekizma! Zanj pa zadnji pozdrav, saj je kmalu za tem umrl.

Zanimiv je tudi ta dogodek. Teta je bila mojemu kolegu, švicarskemu kirurgu izredno hvaležna, ker ji je prinesel neko mazilo za nogo. Za Božič mu je pripravila zavojček piškotov in nanj napisala z okorno roko: "Za g. Jurija." Smola je hotela, da so se na solkanskem bloku zapicili prav v te piškote. Odvlekli so me v Žabji kraj v Solkanu, kjer je bil sedež UDBe. Pet ur me je zasliševal brat mojega poklicnega kolega, kaj imam jaz z Jurijem Paljkom, ki je bil tedaj študent v Trstu. Čim bolj sem jim zatrjeval, da tega človeka sploh ne poznam, tem bolj so iz mene hoteli iztisniti, kdo ve kaj. Imel sem občutek, da mora biti ta famozna oseba Paljk nekdo, ki bo vsak hip razminiral SFRJ skupaj z real-socializmom...

Slabo leto pred nastankom slovenske države so mi zaplenili 80 izvodov Ognjišča, in to jugoslovanski cariniki. Zaman sem jim dopovedoval, da revijo rabim v slovenski šoli.

Svojevse je tudi to nenavadno spoznanje z mejo SFRJ. Na jagelonski univerzi v Krakovu so mi priznali glavino izpitov. Pet sem jih moral narediti še v Jugoslaviji. Ostala sta mi še dva z zagovorom magisterija in pozneje doktorska teza. Za vsak izpit sem dobil tri

dni dovoljenja za tujino. Vožnja z vlakom je iz Ljubljane v Krakow trajala 20 ur in prav toliko nazaj. Vse je lepo potekalo, ko bi se ne zataknilo pri zadnji vožnji. V Šentilju mi je carinik odkril na dnu kovčka nekaj nad 3000 popisanih strani. Med njimi so bili tudi na roko pisani citati v cirilici, ki je brihtni Srb ni razumel, ker je bila to stara srbsčina, bolgarsčina in makedonščina. Zadržali so me, vlak je odpeljal, vse tiste moje papirje pa so zaplenili. Kolikokrat sem šel v Maribor in ponižno prosil, da mi vrnejo to mojo kramo! Vedno so se nekaj izgovarjali, končno pa so povedali, da tega ni več tam. Leta so tekla, profesor je odšel k svojim v ZDA in končno umrl. Sam pa sem na vse to pozabil. Za letošnji trikraljevski dar sem zvedel, da je makedonski pravoslavni menih slučajno zapazil, da je leta 1993 nekdo v Beogradu branil doktorsko disertacijo, ki je imela zelo podoben naslov, kot ga je imel skupek mojih zaplenjenih papirjev... Nasmejal sem se in mu zaželel: "Naj ga požegna Bog, čuva pa sv. Sava!"

Odprtost meje so sicer poznali tudi nekateri moji stanovski kolegi, ki so študirali v Parizu, na Dunaju ali v Rimu. Kakšne posledice je pustila meja, vidim vsak dan pri vseh tistih šolarjih od otroških vrtcev, osnovne šole, pa vse do višjih, bodisi italijanskih ali slovenskih, ki prihajajo prek meje na vse šole v Italijo. Kljub vsemu se krepko nasmejem, ko zapažam zanimive zapise o tej naši ljubi meji. Recimo, kako krepko udriha po jugo-getu mladi mož, ki je imel vse privilegije v bivšem jugo-režimu in zanj meja ni bila nikakšna ovira, pa o njej piše v markantnem slovenskem dnevniku, pozablja pa, da so mu že tedaj prav zato, ker je veliko potoval, priskrbeli zelo donosno službo, ki si jo je obdržal tudi danes... Naj bo tega naštevanja dovolj!

To je pač meja z vso njeno realnostjo, brez kakršne koli filozofije. Doživljali smo jo - ali jo še doživljamo - zelo različno. Nekateri pa kljub vsemu zelo kruto!

Predsednice Sveta slovenskih organizacij Marije Ferletič ni treba posebej predstavljati slovenski zamejski javnosti, saj jo zaradi njene izredne aktivnosti takorekoč prav vsi poznajo. Naš časopis pa ji dolguje še posebno zahvalo in priznanje, ker je tako kot predsednica slovenske krovne organizacije kot tudi osebno odločno podprla predlog o ustanovitvi novega skupnega slovenskega tednika in lahko rečemo, da je bila njena beseda odločilna pri uresničevanju nove pobude na področju slovenskega periodičnega tiska v zamejstvu.

Zaprosili smo jo za pogovor, na katerega je prav rada pristala.

Kaj bi našim ljudem posebnega povedali o naši pobudi in ali mislite, da bo ta imela ustrezen odziv?

Mislim, da smo vsi skupaj lahko ponosni zaradi novega slovenskega tednika, saj bomo na ta način dosti lažje in učinkoviteje odgovorili na vprašanja novega časa ter poglobili številna vprašanja, ki se tičejo manjšine. Lahko se

JEZUS IZ NAZARETA IN CERKEV KOT SKUP- NOST JEZUSOVIH UČENCEV

ZVONE ŠTRUBELJ

Jezus je po tridesetih letih skritega življenja v Nazaretu stopil med ljudi. Kaj ga je na začetku te poti najbolj navduševalo? Glas Janeza Krstnika, ki ožigosa nepravilnost, ki smo jo nakazali v prejšnjem prispevku, in kliče k spreobrnjenju. Preroški glas Janeza Krstnika ima važno sporočilo: Bog ni to, kar vi učite. Ni ga v vaših besedah, ker ga ni v vaših delih.

Jezusov krst ob reki Jordanu je moral biti zanj prava spodbuda, da tudi on spregovori. Zanimivo je, da je Jezus nekaj časa bil Janezov učenec, v njegovi šoli (prim. Mk 1,14). Kmalu pa je moral priti še do odličnejšega spoznanja, ki je presegalo Janezovo formulo, namreč doživetje Boga preko pokore, priznanja lastne krivde in obreda krsta v reki Jordanu. To spoznanje ga je nagnilo k temeljitemu premisleku v osami štiridesetih dni, o kateri poročajo evangeliji. Šele ko so Janeza zaprli, piše evangelist Marko v uvodu v Jezusovo javno delovanje, je Jezus odšel v Galilejo. Oznanjal je božji evangelij in govoril: "Čas se je približal in božje kraljestvo je blizu. Spreobrnite se in verujte evangeliju" (prim. Mk 1,14-16).

V čem je bilo torej Jezusovo spoznanje? V tem, da Boga najdemo lahko v vsakem človeku, pa naj bo še tako malo priznan ali celo zaničevan od drugih. Z jordankega obrežja odide v vasi in mesta Galileje, kjer srečuje male ljudi, bolnike, grešnike, trpeče. "Kako to, da je s cestinarji in grešniki?" se je spraševalo nekaj pismoukov, podvrženih farizejski dvoličnosti. Evangelist Marko daje spregovoriti Jezusu tele pomenljive besede: "Ne potrebujejo zdravnikov zdravi, temveč bolni. Nisem prišel klicati pravičnih, ampak grešnike" (Mk 2,17).

To, kar je moralo nagniti Jezusa, da je šel dalje od Janeza Krstnika, je bilo spoznanje, da je vsak človek vreden Boga. V vsakem človeku je dostojanstvo Boga. Vsak človek je tempelj božji in vsakdo nosi v sebi tabernakelj božje podobe. Temu spoznanju je sledil tudi Jezusov stil oznanjevanja evangelija. Jezus ni več čakal ljudi ob Jordanu. Odšel je na pot, da bi srečal čim več takih, ki bi jim lahko vrnil zaupanje v dostojanstvo božjih otrok.

Ob templju, ki je stal na izbranem in svetem kraju v Jeruzalemu in je bil osrednji simbolni in realni kraj Jahvejeve naklonjenosti izvoljenemu ljudstvu, Jezus odkrije še drugačen in prav tako resničen tempelj: svetišče človeškega dostojanstva, v katerem je skrito bivališče Boga samega.

Pojem zaveze se s tem pomensko preoblikuje. Za Jezusa ni več na prvem mestu zaveza, zaprisega med Bogom in izvoljenim ljudstvom; prava in od Boga ponujena zaprisega je zdaj sklenjena v notranjem svetišču človeka. Ne več na gori Sinaj in tudi ne na gori Garizim, v tedaj krivoverski Samariji. "Pride čas," pravi Jezus, "ko bodo častilci molili Očeta v duhu in resnici. Prav takih molilcev si želi Oče" (prim. Jn 4,23).

Jezusov stil oznanjevanja Boga je stil zaupanja: metoda vere v človeka, vere v njegovo večno in neumrljivo bistvo. Jezus veruje v človekovo neizbrisno zavezo z Bogom. Zato srečamo Jezusa med ljudmi, v živo, na svatbi v Kani, na večerjah, na polju, pri mestnih vratih, ob jezerih, kjer so ribiči. Tam tudi nagovori prve učence.

Jezusove prve spremljevalce čaka naporna pot preobrazbe. Preden bodo Jezusovo novo pot do konca razumeli in sprejeli, bo trajalo dolgo. Naleteli bodo na radikalni dvom o pravilnosti svoje življenjske odločitve. Prava metamorfoza, ki bo iz preprostih galilejskih ribičev naredila Jezusove apostole. O tem bomo podrobneje spregovorili v enem od naslednjih razmišljanj.

Sklenimo z ugotovitvijo, da je vračanje k evangelijskim virom vedno koristno in na neki način vznemirljivo. Večkrat namreč lahko ugotovljamo, da je naš pristop do ključnih problemov življenja še vedno na ravni Janeza Krstnika, s podobo Boga, ki "hudo kaznuje in dobro plačuje" kot pa v smeri Jezusove poti zaupanja in ovrednotenja Boga kot dobrohotne in usmiljene naravnosti Očeta.

IZ ŽIVLJENJA CERKVE

CARLO MARIA MARTINI / NA PREDVEČER GODU SV. AMBROŽA 6. DECEMBRA

JE ČAS MOLČANJA IN ČAS GOVORJENJA (Prid. 3,5)

PREVEDEL IN PRIREDIL
MSGR. OSKAR SIMČIČ

"... Vse ima svoj čas,
vsak opravke ima
svojo uro pod nebom;
je čas rojstva in čas
umiranja ...
je čas molčanja in
čas govorjenja." (Prid.
3, 1-2, 7)

Svetopisemsko besedilo, vzeto iz knjige Pridigarja, nas spominja, kako raznoliki so človeški dogodki, kako se zgodovinski scenariji spreminjajo, kako je za vsako stvar pravi čas, le da ga je treba z modrostjo zaznati.

Zakaj sem priklical v spomin prav to besedilo? V zadnjem času so se zaradi političnih pretresov precej zamajale orientacijske koordinate. Tudi Cerkev naj bi izgubila besedo, ker skoraj več ne ve, kaj bi govorila in naj bi se zato odločila za molčanje in pasivno opazovanje, kako se bodo stvari odvijale.

A ni tako. Na nedavnem zborovanju italijanske Cerkve v Palermu so papež in tudi drugi nakazali, kakšna je orientacija cerkvenega občestva v tem kočljivem trenutku.

Današnje razmere zahtevajo, da Cerkev jasno pove, katere so teme, o katerih misli molčati, ker ne spadajo v njeno neposredno pristojnost, in katere so teme, o katerih ima

namen govoriti, ker se dotikajo njenega poslanstva.

Papežev govor v Palermu je bil v tem pogledu zelo jase: "Cerkev - tako sv. oče - ne sme, pa tudi ne mara sprejeti za svojo eno ali drugo politično ali strankarsko opredelitev, niti ne daje prednosti eni ali drugi institucionalni ali ustavni rešitvi, le da je pristno demokratična. V tem smislu Cerkev raje molči in prepušča krščanskim laikom, da se izrazijo po svoji vesti in uvidevnosti. Vendar Cerkev ne sme le molčati, marveč mora tudi govoriti." Sv. oče nadaljuje: "To ni v nikakršni zvezi z nekakšno 'kulturno diasporo' katoličanov, po kateri bi lahko bil vsak svetovni nazor skladen s krščansko vero".

Cerkev mora torej molčati, kadar gre za neposredno izbiro strankarske pripadnosti, vendar pa mora govoriti, kadar gre za etična načela, ki morajo voditi tudi politične opcije.

Treba se je izogniti dvema zmotama, katerima lahko v tem trenutku zapadejo italijanski katoličani. To je lahko nekaka psihična depresija oz. jalovo in ihtavo tarnanje zaradi zmanjšane družbene veljave ter ponovno zasledovanje že preživetih oblik krščanske družbene prisotnosti, ali pa, po drugi strani, nekaka družbena samozaključitev in zgolj

Milanski kardinal Martini

negativna kritika modernosti.

Opcija, ki se je pred leti pojavila v nekaterih italijanskih katoliških krogih pod oznako "verska izbira" (= scelta religiosa), zasluži, da jo ponovno ovrednotimo in prilagodimo novim razmeram kot evangelijsko in preroško opcijo, ki poudarja prvenstvo Boga in evangelij ter njegove učinke za dobrobit človeške skupnosti. V Palermu je bilo rečeno: "Treba nam je vernikov in občestev, ki bodo znali vztrajno in modro udeležati preroško služenje in izpričevati vero v razmerah, v katerih živijo. Izvajanje preroškega duha, ki je podarjen

vsakemu verniku, nam omogoča že danes, da s pristnim pričevanjem evangelija ljubezni vplivamo na jutrišnje spremembe" (sinteza 5. območja).

Po eni strani moramo vzeti na znanje, da je danes nemogoče težiti po ponovnem pokristjanjenju družbe z oblastniškimi sredstvi; po drugi strani pa moramo z veliko skrbjo in poslušom ohranjati drugačnost in svojstvenost krščanske Besede do današnjih občin besed. Le tako bo lahko Beseda postala učinkovita tudi pri ohranjanju in pospeševanju javnega etosa nekega naroda. Naš poseg je in mora biti etične narave, kajti politične izbire, ki nas čakajo, ne postavljajo na tehtnico preživetje Cerkve kot take, marveč preživetje krščanskega etosa, evangelijskega etosa, končno, splošno priznane civilnega etosa, ki je osnova vsake demokratične družbe. Zato mora naš poseg imeti pred očmi, še prej kakor posamezne etično občutljive vrednote (kot so življenje, družina, delo, šola ipd.), samo politično metodologijo. Posamezne vrednote so gotovo važne, toda danes tem vrednotam grozi nevarnost prav zaradi neke posplošeno zgrešene metodologije.

DALJE PRIHODNJIČ

LETOŠNJI MAŠNIŠKI JUBILEJI NA PRIMORSKEM

GORIŠKA NADŠKOFIJA

Biseromašnik

Ettore msgr. Fabbro

Zlatomašniki

Valle don Romano,
Tavano don Luigi,
Žbogar g. Cvetko,
Miceu don Oreste.

TRŽAŠKA ŠKOFIJA

Zlatomašniki

Kosmač g. Angel, Cocci
don Lino, Dessanti don
Antonio, Pelaschiar don
Libero, Zorko g. Stanko,
Rojan.

KOPRSKA ŠKOFIJA

Biseromašniki

Bajt Anton, Ljubljana,
Koritnik Franc, Sežana.

Zlatomašniki

Filipič msgr. Janez,
Lokavec, Godnič Franc,
Komen, Melinc Anton,

župnik, Cerklje, Pirih
msgr. Vladimir, župnik,
Postojna, Šuligoj Srečko,
župnik, Levpa.

Redovniki Zlatomašniki

Boljka Stanko, lazarist,
Mirenski Grad, Rudež
Radko, jezuit, misijonar,
Zambija

SPREOBRNENJE JE "TOTALKA"

OTMAR ČRNILOGAR

Slovar slovenskega knjižnega jezika (SSKJ) pri geslu "spreobrniti" piše: 1) povzročiti, da kdo spremeni svoje ravnanje, življenje in postane boljši; 2) povzročiti, da kdo sprejme drugo veroizpoved, zlasti katoliško. Grki, ali natančneje NZ, za isti duhovni proces uporabljajo besedo metanoja, kar se že malo bolj bogato razume, pač "izpremenim svoje misli, premislim se, kesam se, spokorim se. Latinci so - jezikovno - tudi še ostali s svojim "paenitentiam agite" zvesti grškemu izvirniku, medtem ko smo Slovenci z izrazom "spreobrnite se" in prav tako Hrvatje z "obratite se" šli nekoliko stran od grškega bogastva glede vsebine besede.

O "totalni" SSKJ pove, da je to "stopnja poškodovanosti avtomobila, pri kateri ga ni mogoče, ni vredno popravljati". Izraz je potemtakem prav primeren za razmišljanje o spreobrnjenju, saj gre pač za to, da spreobrnjenec totalno zamenja samega sebe. Ne gre torej le za popravljanje, marveč za zamenjavo vsega starega z novim. Ne gre le za preobleko, za prebarvanje, za prehajanje iz ene stranke v

drugo; gre za to, da postrgamo mentrigo, da bi zamesili novo testo, od starih kvasovk neokuženo testo, kakor je Pavel prvič pisal Korinčanom: "Postrgajte stari kvas, da boste novo testo" (1Kor 5,7).

Kdor se je spreobrnil, je prekucnil cenik življenjskih dobrin; kar je poprej imelo najvišjo ceno, po spreobrnjenju dobi najnižjo, in obratno - če ima življenje najvišjo ceno, na njeno mesto potem pride trpljenje, da, celo smrt. Seveda pa za tako drastičen zasuk življenjskega sloga ne zadostujejo samo plehki človeški razlogi, niti zgolj filozofski ne. Vse življenje kruto zasukati čisto v drugo smer, življenje, ki je samo eno, je modro samo, če je tisto novo več vredno kakor ono, kar smo odvrgli. Spreobrnjenje je torej nesmiselno, da, celo smešno, če do njega pride zaradi kdo ve kakšnih zunanjih pobud. Do resničnega spreobrnjenja mora priti iz notranje, srčne nuje, iz tesnobe iskanja; vse drugo je samo krpanje opraskanega avtomobila.

Spreobrnjenje je tudi vztrajno in trajno, nepreklicno, ali pa ga dejansko ni. Dopoldne služiti Bogu,

popoldne pa mamonu ne gre. Nekomu drugemu pa je rekel: "Hodi za menoj!" A ta je odgovoril: "Gospod, dovoli mi, da prej grem in pokopljem svojega očeta." Rekel mu je: "Pusti, naj mrtvi pokopljejo svoje mrličke, ti pa pojdi in oznanjaj božje kraljestvo!" Spet drug mu je rekel: "Hodil bom za teboj, Gospod, a dovoli mi, da se prej poslovim od svojih domačih." Jezus pa mu je rekel: "Nihče, ki položi roko na plug in se ozira nazaj, ni primeren za božje kraljestvo" (Lk 9, 59-62).

Spreobrnjenje ni zgolj enostranski napor trezno razmišljajočega človeka. Aktivno, prvenstveno vlogo ima Bog, oz. božja milost. On je tisti, ki kliče k spreobrnjenju, človek pa samo doda svoj pristanek. V božjem klicu naj bi torej človek spoznal boljšo življenjsko pot, kakor bi jo utegnil odkriti sam, pravzaprav najboljšo in edino pravo pot. Spreobrnjenec umakne svoj program in se oprime božjega, utiša svoj razum, da napravi prostor božji modrosti, ne zanese se več na svojo mizerijo, ampak se zaupa božjemu usmiljenju; z vso odgovornostjo podpiše, kar je spoznal sv. Avguštin:

Maxima miseria superbus homo, sed maior misericordia humilis Deus! Spreobrnjenje je samo človekov "DA" na božji klic, samo človekov "Govori, Gospod, tvoj hlapec poslušaj," na klic "Samuel, Samuel". Po isti poti so se spreobračali vsi apostoli po vrsti; odzivali so se na Jezusovo vabilo: prva dva učenca je Jezus povabil na sramežljivo vprašanje, kje da stanuje: "Pridita in bosta videla." Filipu je rekel: "Hodi za menoj." Natanael je ob prvem stiku z Jezusom izbruhnil v priznanje: "Učitelj, ti si Božji Sin, ti si Izraelov kralj." Mitničarju Mateju je tudi rekel: "Hodi za menoj." Tudi apostolu narodov Pavlu je Jezus naročil, naj vstane in gre v mesto, kjer da bo izvedel, kaj mu je storiti. Zaheju se je v Jerihi sam povabil na večerjo. Spremenjenje torej pomeni ujeti trenutek božjega povabila in odzvati se ali pa ne je lahko usodno. Sv. Avguštin je zapisal tudi ta stavek: Timeo Deum praetereuntem, sed non redeuntem - bojim se, da Bog zadnjič kliče, da se ne bo več vrnil. Da, usodno zadnje vabilo, zadnji obisk! Ko bi Bog vsaj povedal, kdaj nas je zadnjič obiskal! Toda ne, zakaj s tem bi storil nasilje nad človekovo svobodno voljo, k spreobrnjenju bi ga prisilil. Bog čaka na prostovoljen odziv.

— DALJE PRIHODNIČ —

BESEDA ŽIVLJENJA

ČETRТА NAVADNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

JEZUS NOČE OBČUDOVALCEV, TEMVEČ POSNEMOVALCE

O človeku, ki mu beseda teče gladko in prijetno, pravimo, da "govori, kakor bi rožice sadil". Prav lepo ga je poslušati. Toda če bi katerega od njegovih poslušalcev vprašali, kaj si je od govora zapomnil za svoje življenje, bi bil v zadregi. Njegove besede so ga očarale, niso ga pa spodbudile, da bi razmišljal o svojem življenju.

Evangelisti poročajo, da je Jezus zelo lepo govoril, vendar nikoli ni "rožic sadil"; njegove besede so bile vedno "duh in življenje". Posebej velja to za njegov govor na gori, katerega povzete so osmero blagrov, ki jih slišimo v evangelijskem odlomku današnje nedelje. "Jezusov pouk evangelija velja izrazito njegovim učencem," pripominja slavni bogoslovni pisatelj Hans Urs von Balthasar, "takim torej, ki so ga pripravljene ne le poslušati, ampak tudi hoditi z njim." Jezus nagraja posnemovalce in mu ni mar za morebitne občudovalce, ki se zanj vnamejo, pa se prav hitro ohladijo.

Mahatma Gandhi, apostol nenasilja in oče sodobne Indije, je osmero blagrov imenoval "najvišji moralni govor v zgodovini človeštva". To je veliko priznanje, vendar še vedno premajhno. Jezus, ki je te blagre izrekel, namreč ni le eden od prerokov in ustanoviteljev verstev. Je Bog, božji Sin. Njegove blagre je mogoče pravilno razumeti samo v luči vere. "Takega govora, kakršen je Jezusov govor na gori, svet prej še ni slišal," piše p. Albin Škrinjar, jezuitski profesor Svetega pisma v Zagrebu, doma iz Sežane. "Ta govor se tudi kasneje v vsej čistosti ne ponavlja nikjer razen v Kristusovi Cerkvi. Naj le drugi navajajo svoje podobne reke; to so besede, neredko le na zunaj podobne Jezusovim besedam, besede, ki niso ukoreninjene v njihovem duhu, besede, ki jih komaj razumejo, hitro pozabijo."

Jezus ni literat ali gledališki igravec, ki ob koncu svojega nastopa pričakuje ploskanje. On je učitelj življenja, ki govori zato, da bi ga posnemali. Njegove besede so povabile k življenju na povsem nov način, ki je po modrosti tega sveta smešen, naravnost nor! Kako je mogoče danes, ko si vsakdo prizadeva nabrati čimveč, blagrovati in povečevati ubožstvo? Žalostni so zamorjeni, krotki so šleve, lačni in žejni pravice so sanjači, usmiljeni so pretirano čustveni, čisti v srcu so otročji, tisti, ki delajo za mir, si zatiskajo oči pred resnico, da je življenje neusmiljen boj za obstanek... Tako razmišlja modrost tega sveta, ki so ji Jezusovi blagri tuji. Ti zahtevajo, da se jih oklene mo ne le z razumom, ampak predvsem s srcem. Jezusovi blagri so namreč vabilo, klic k spreobrnitvi srca.

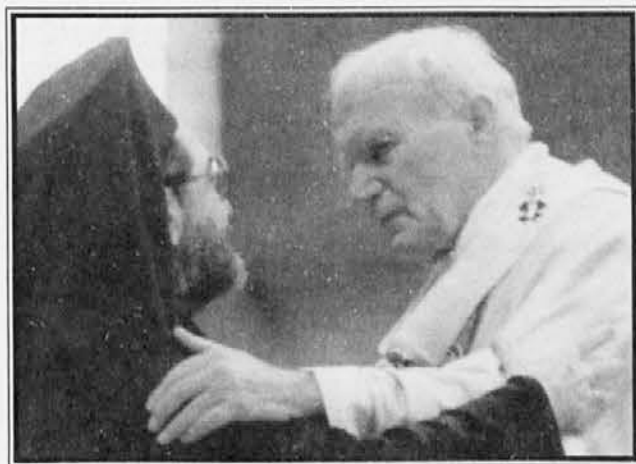
"Staro judovsko izročilo pripoveduje," piše p. Lojze Bratina, "da živi v vsaki generaciji sedemdeset pravičnih, zaradi katerih je vsem drugim oproščeno. Število kristjanov, ki skušajo živeti v duhu blagrov, je tudi danes resda lahko majhno. Toda prav zaradi takšnih je danes med nami navzoče božje kraljestvo."

EKUMENIZEM

ODPRIMO VRATA, DA BOMO VSI ENO

Enotnost kristjanov je danes bolj kot kdaj prej nujna. Misel o ekumenizmu, ki se je začela razvijati na začetku tega stoletja, je v zadnjih desetletjih doživljala trenutke velikega navdušenja, kasneje pa je kar utihnila. Večkrat se je prebudila in večkrat spet zaspala. Danes vladata po vsem svetu glede vprašanja ekumenizma in zedinjenja kristjanov splošna mlačnost in prava zaspanost.

In vendar se odpirajo nove perspektive. Predvsem papež Janez Pavel II. si je zastavil kot pomemben cilj svojega pontifikalnega poslanstva biti most med krščanskimi verstvi. Ne nazadnje pripravlja ob jubilejnem letu 2000 veliko srečanje med pravoslavni, protestantskimi in katoliškimi verniki. Pa še vrsta

njegovih enciklik (t.j. najvišjih dokumentov, kar jih lahko napiše papež kot Petrov naslednik) si močno prizadeva, da bi bili vsi eno...

Pomembno je najprej izhajati iz prečiščenega zgodovinskega spomina. Vsaka od treh strani ima svoj delež krivde, če smo danes kristjani tako razdro-

bljeni in vse drugo prej kot priče Kristusovega odrešenjskega poslanstva in Očetovega usmiljenja. Do shizme je prišlo tudi zaradi političnih razlogov in sle po posedovanju ozemelj. Težave v komunikaciji torej niso bile samo teološke narave.

Danes se o ekumenizmu razpravlja na dveh nivojih:

na teološkem in na "svetnem". Dejstvo je, da z večjo lahkoto sodelujejo - predvsem v mednarodnih programih - solidarnosti potrebni - laiki, ki pripadajo pravoslavni, protestantski in katoliški Cerkvi; bolj težavno je, žal, sodelovanje med redovniki oz. duhovniki različnih ver.

Prav zaradi splošne mlačnosti je bilo letos geslo tedna molitve za ednost kristjanov "Glejte, stojim pred vrati in trkam" iz Razodetja. Besede, ki jih evangelist Janez postavlja Kristusu v usta, spodbujajo kristjane iz Laodikeje (in - zakaj ne - vsakega kraja in časa), naj bodo ali vroči ali mrzli; mlačnost moramo torej naravnost "izpljuniti". Kristus trka, da bi mu odprli vrata. Tedaj bo stopil med nas in bomo skupaj pristopili k obloženju mizi. Saj, ali ni poslanstvo vseh treh Cerkva le eno?

JANUAR

MESEC KATOLIŠKEGA
TISKA

EMIR KUSTURICA: UNDERGROUND - PODZEMLJE

Tako v Trstu kot v Trzinu so te dni predvajali film bosanskega režiserja Emira Kusturice "Underground" (Podzemlje). Film je vzbudil veliko zanimanje, tako da so v Trstu morali podaljšati predvajanja do 25. t.m.

Underground Emira Kusturice je francosko-nemška produkcija iz leta 1995 in je polna citatov, namigovanj in ostroumih metafor, tako da ima gledalec pred seboj pretresljivo sliko o dogajanju v bivši Jugoslaviji.

Po dolgem ideološkem spanju se je ta znašla v medetničnem pokolu.

Film se začne z bombardiranjem Beograda leta 1941 in se konča v današnjem Sarajevu. Je realističen in obenem vizionaren. Dobil je zlato palmo na zadnjem filmskem festivalu v Cannesu in bil deležen pohval ter ostrih polemik. Nekaterim je film zelo všeč, drugi ga obtožujejo filozofske propagande. Režiral ga je Emir Kusturica, musliman, rojen v Sarajevu pred 40 leti, bivši punk-pevec, bivši nogometaš, zdaj pa nagradjeni režiser vsakokrat, kadar se postavi za

filmsko kamero. Film "Se spominjaš Dolly Bell?" je prejel Srebrnega leva v Benetkah. S filmom "Očka je na poslovnem potovanju" je slavil zmagovalno v Cannesu l. 1984. Kusturica nam danes prikaže "svojo" Jugoslavijo v srhljivi metafori z naslovom *Underground* (Podzemlje). Gre za podzemlje, kjer ima partizan Marko že 20 let zaprto skupino ljudi, z njimi tudi najboljšega prijatelja Blackieja (črni). Marko jim pravi, da se morajo skrivati, češ da so v 2. svetovni vojni zmagali nacisti in da jim samo on lahko pomaga.

Medtem ko zaporniki izdelujejo orožje za boj proti sovražniku, ki ga ni več, postaja Marko v vlogi titovskega heroja vedno bogatejši. Ko po naključju podzemlje eksplodira, se znajde Blackie na setu

propagandnega filma, ki govori o njegovih slavnih partizanskih dogodivščinah, zamenja irealnost za resničnost, strelja proti namišljenim Nemcem in se povrne v svojo vlogo večnega, čistega upornika. Srečamo ga kot poveljnika ene izmed tolikih tolp, ki se bojujejo v Sarajevu: in tu med podkupljivimi modrimi

čeladami in trgovci z mamili in z orožjem umre-ta tudi Marko, ki je dokončno postal trgovec z orožjem, in Natalija, ženska, ki sta jo oba ljubi-la več kot 50 let.

V neusmiljeni analizi režiserja Kusturice se rešijo le "čisti" po srcu, ki pa plačajo z življenjem svoj boj za resnico. Takšen je Ivan, bivši čuvaj

zoološkega vrta, ki ne more verjeti v bratomorni boj. Začetna scena bombardiranja beograjskega zoološkega vrta, s tigri, racami in sloni, ki tavajo med razvalinami, je nepozabna. Takšen je tudi zadnji prizor: vsi pojejo in plešejo na rtu vzdolž reke, toda rt se loči od kopnega in se spremeni v otok, ki se predaja toku... kot višek nasilij in norosti ob zaključku tisočletja.

"Četudi zapuščamo dvorano psihično izčrpani in oglušeni, bi bila zares velika škoda, če bi napadi, katerih žrtev je bil in je še vedno režiser Kusturica, imeli za posledico, da bi se za vedno poslovili od njegovega filma." Tako je napisal filmski kritik v znanim italijanskem dnevniku. Prepričani smo, da se ni zmotil.

MAPT

SVETLOBA GOSPODOVA JIH JE OBSVETLILA

BOŽIČNA SKRIVNOST V SVETOVNI UMETNOSTI

LEV DETELA

Razkošno zlati barok je zadnje veliko obdobje, ki je v Avstriji, Nemčiji, v Sloveniji, na Madžarskem, Češkem, Slovaškem in Poljskem ustvaril veliko neprecenljivih božičnih slikarskih umetnin. Te moremo velikokrat odkriti tudi v zakotnih vasicah. V župnijski cerkvi v Šumegu na zahodnem Madžarskem je v 18. stoletju avstrijski baročni slikar Anton Maulbertsch naslikal prizor z Jezusom in svetimi tremi kralji kot splet luči in senc, kot ples božičnih skrivnosti v objemu živahnih angelov in pojočih nebeških oblakov.

O Jezusovem rojstvu poroča na tisoče podob, vendar so med temi samo

nekateri umetniško posebno pomembni, ker se ločijo od klišejev in stereotipov in izžarevajo samosvojo moč in prepričljivost. Na slikarjih rokopišne biblije iz samostana St. Gumbertus se na sveti večer odpro vsa vrata, kot da bi neznani umetnik iz 12. stoletja hotel povedati, da je za doumetje božične skrivnosti potrebna odprtost srca, zaupanje vere. Jezus se razdaja svetu, kot da bi ležal na odprtem odru. Na oltarju v Badu Wildungu se je Marija z Jezuskom v naročju pokrila z rdečo odejo ljubez-

ni, medtem ko je sveti Jožef zanel ogenj upanja, da prežene zimski mraz. Te božične podobe lomijo malodušnost in vsakdanjo povprečnost in kažejo na prihod novega krščanskega časa. Ko pristopimo k siju pri Jezuskovih jaslicah, vstopamo v krog božje ljubezni in usmiljenja, ki prinašata mir in vzajemnost v človeška srca. Čeprav se veliki

misterij dogaja v zakotjih sveta, je svetu na očeh. Sveta družina ni sama, saj jo sredi konkretnih življenjskih postoritev obdaja nebeško in človeško občestvo. Včasih se svetopisemska zgodba prepleta z legendami in apokrifi. V vsaki skrivnosti je namreč veliko neizgovorjenega, česar ne bo nikoli mogoče razodeti. Zato moramo

živeti s skrivnostmi, v katere vdira vedno več svetlobe. Na takoimenovanem škotskem oltarju v cerkvi v Vogelsbergu v Hessnu strmoglavljajo idoli starega časa, ko v pogansko noč posije luč Odršenika sveta. Legende o Marijinih bogatih starših Ani in Joahimu se prepletajo z zgodbami iz Marijinega in Jožefovega življenja in z v bibliji neizpričanimi dogodki iz Jezusove mladosti. Podoba je, da ima

religiozno slikarsko upodabljanje presežno vrednost prav v tistem smislu, kot ga je definiral Pascal s stavkom: "Človek lahko neskončno preseže človeka."

Tudi velikanska galerija slik o Bogu, ki se je kot človek približal nesrečnemu Adamu in Evi, ki se ju prav tako spominjamo na božični dan, da bi ta z njegovo pomočjo presegla svoje zablode in grehe, priča o pomenu in razsežnostih dogodka v "Slavo Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so Bogu po volji."

KONEC

PODLISTEK

PRIHOD SLOVENCEV NA PODROČJE BENEČIJ

III. TUMMOLOVA MOTIVACIJA PAMFLETA

JANKO JEŽ

Svoje stališče v tej polemiki sem dalje uravnaval bolj v skladu s Parovelom kot pa s Pipanom. Zagovarjal sem obstojnost slovenstva na srednjeevropskem prostoru s posebnim ozirom na zgodovino Trsta in Slovenskega primorja. Prav pri zgodovini Trsta pa sem verjetno naletel na bolečo točko Tummolovega protislovenskega nerazpoloženja. Gre za zgodovinsko dejstvo o prostovoljni predaji Trsta Avstriji oziroma Vojvodini Kranjski iz leta 1382, poleg za Tummola nesprejemljivega literarnega dejstva o obstoju Brižinskih spomenikov, najstarejšem

zapisu našega jezika, ki segajo celo v začetek IX. stoletja. Tummo verjetno ne more prenesti dokaza o časovni in vsebinski prednosti Brižinskih spomenikov pred znanimi najstarejšimi zapisi v Italiji.

Če sem si z dokazovanjem izvirnosti listine o prostovoljni predaji Trsta Avstriji oziroma Vojvodini Kranjski nakopal Tummulovo neugodje, češ da sem potvarjal tržaško zgodovino, sem si z izdajo prevoda Brižinskih spomenikov v italijanščino nakopal njegovo negodovanje, pri čemer sem si pri njem zaslužil celo vzdevek megalomanskega zagovornika veličine zgodovinske in kulturne preteklosti slovenskega naroda, ki hoče s tem prikrivati svojo poniglavo pritlikavost z izmišljanjem neobstoječih oziroma potvorjenih dokumentov in listin.

Glede tega je zares modra avtorjeva ugotovitev, da je poskus kraje važnih trenutkov (momenti importanti) zgodovine in kulture nekega naroda slabše dejanje kot poskus kraje njegovega ozemlja. Slovenci lahko mirno trdimo, da nismo nikdar zagrešili najmanjšega poskusa

kraje italijanske kulturne in zgodovinske narodne celovitosti. Pri tem bom popolnoma odkrit. Ali Tummo res tako presenetljivo senilno pozablja na preganjanje primorskih Slovencev še v času demokratične italijanske vladavine v Trstu takoj po koncu prve svetovne vojne? Italijanski fašizem je uril svoje napadalne škvaldristične enote prav pri nas na Tržaškem! Ali je Tummo pozabil, da so fašisti in njim podobni vročerkveži leta 1920 zažgali in uničili naš ponosni Narodni dom v osrčju Trsta, to je na trgu, ki se danes imenuje po Viljemu Oberdanku? Sledili so požigi in razdejanja vseh naših kulturnih domov po Primorski in Istri. Zaprli so vse naše šole in jih spremenili v poitalijančevalnice, prepovedali so rabo slovenskega jezika, spreminjali so naša krstna imena in priimke. Začeli so s procesi pred Posebnim sodiščem za zaščito države, streljali naše najboljše sinove: Gortana, Bidovca, Miloša, Marušiča, Valenčiča, Bobka, Kosa, Vadrnala, Tomažiča! Vse to pa je bila le priprava na največje grozodejstvo, ki ga je fašistična Italija

VLADIMIR MAKUC RAZSTAVLJA V LJUBLJANI

MARKO VUK

Iz življenjepisnih podatkov je razvidno, da je 8. maja lani dopolnil sedemdeset let življenja znani slovenski grafik, slikar in restavrador Vladimir Makuc, doma iz Solkana, ki živi v Ljubljani. Diplomiral je leta 1954 na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, na isti šoli je obiskoval specialko za restavracijsko,

izpopolnjeval pa se je pri svetovno znanem grafiku J. Friedlaenderju v Parizu.

Kot grafik se je prvič vidneje uveljavil leta 1958 na razstavi grafične sekcije Društva slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani in odtlej je njegova umetniška pot vodila samo navzgor, tako da ga danes štejejo med vodilne grafične mojstre na Slovenskem. Leta

1985 so na gradu Kromberk priredili njegovo retrospektivno razstavo ob 60-letnici rojstva, ki je zaokrožila dotedanji grafični opus, prikazala pa je tudi slike in kipe.

Prav ob izteku leta, v katerem je Vladimir Makuc obhajal svoj življenjski jubilej, tj. 7. decembra lani, so v Mednarodnem grafičnem likovnem centru v Ljubljani, ki gostuje v gradu Tivoli, odprli razstavo stotih grafičnih listov, nastalih od leta 1957 do 1995. Razstavljene umetnine dokazujejo, da si je ta primorski umetnik že zelo zgodaj izoblikoval svoj predstavi in motivni svet, ki mu je v bistvu ostal zvest do danes. Na njegovih grafičnih se pred nami nizajo podobe žena, ptičev, živali, rastlin in kraških arhitektur, vendar ne v smislu realistične opisovalnosti, marveč izčiščene umetniške sinteze. Le-to Makuc dosega z vrhunsko grafično tehniko. Za njegova dela bi težko rekli, katero je slabše ali boljše, saj vsako posebej predstavlja popolno umetnino. Spoznamo ga kot

umetnika z izrednim estetskim občutkom, njegove grafike so barvno umirjene in skladne, v duhovnem pogledu pa nam razodevajo občutljivega ustvarjalca, ki se s svojim zunanjim izrazom na poseben način odziva na problematiko propadanja nekdanje tradicionalne podeželske kulture ali onesnaževanja narave. Na Makučevih grafikah hkrati zaznavamo prvine lirčnosti in nadrealizma.

Vsekakor je razstava v gradu Tivoli v Ljubljani vredna največje pozornosti, saj uvršča Makuca ob bok najboljšim dosežkom tudi ostalih grafičnih mojstrov primorskega rodu, kot so Riko Debenjak, Zoran Mušič in Lojze Spacal. Vladimir Makuc je s svojimi liki, povzetimi iz sveta ljudske kulture in narave, ki pa so ponekod kombinirani tudi z elementi tehnične civilizacije (npr. zobato kolo!), ustvaril prave simbole, ki nezamenljivo zaznamujejo sodobno slovensko grafiko. Zpomnimo si ga predvsem po figurah ženske, vola, ptice, ki so postale nekakšen razpoznavni znak, obravnavan strogo likovno, upoštevajoč dosežke sodobne evropske grafike.

NAREČNI SLOVAR SV. ANTONA PRI KOPRU

JURIJ PALJK

Duhovnik Dušan Jakomin, ki je poznan kulturni delavec in tudi velik zbiratelj narodnega blaga, je pred dnevi izdal še eno knjigo, ki bo gotovo našla svoje mesto med knjigami, ki govorijo o naših koreninah.

Narečni slovar Sv. Antona pri Kopru je namreč slovar narečja, v katerem je gospod Jakomin spregovoril v rojstni vasi prve besede in se mu vse življenje ni odpovedal, saj sam zelo rad pove, da v rodni Istri še vedno govori narečje svoje vasi. Lepo oblikovani slovar narečja iz vasi Sv. Anton je izdal [kedenjski etnografski muzej, katerega ustanovitelj in glavna duša je prav g. Jakomin, knjiga pa je izšla pod pokroviteljstvom Deželnega urada za kulturo in Sveta slovenskih organizacij. Za lepo obliko knjige je poskrbel arhitekt Renata Sirotich, slovar pa je na plemenitem papirju natisnila tržaška tiskarna Graphart v 700 izvodih. V spremni besedi je na pot med bralce prof. Rada Košuta imenitno zapisala: "Ob ljubi domači besedi bo preprostem bralcu mehko kot detetu v materinem objemu, saj pravi Majda Kohn, da se šele takrat zaveš klenosti svojega jezika, šele tedaj začutiš, kako močan si z njim, kako ponosen, da pripadaš slovenskemu narodu."

In g. Dušan Jakomin je lahko ponosen na svoje zbiranje narodnega blaga in na svoj slovar, ki ga je napisal, kot sam pravi, "zato pač, ker je to govor moje vasi in ga uporabljam že skoraj sedemdeset let in je zato v moji krvi... Pride trenutek v življenju, ko opaziš, da ima narečje neko posebno bogastvo, čar. Da, čar. Odkriješ izraze, ki jih knjižni jezik nima; prihajajo iz davne in neznane preteklosti. So last naroda, preprostega človeka, ki je moral in želel nekaj povedati, zato je on "kaval" besede. Naredili bi ogromno škodo, če bi to bogastvo izgubili." Na koncu svojega uvoda v lepo urejeni slovar g. Jakomin še pripiše skromno željo: "Upam in želim si, da bi imel ta slovar vrsto posnemovalcev v posameznih vaseh, ki bi zapisali govor svojega kraja. S tem bi opravili veliko delo: ohranili del našega primorskega in tudi slovenskega besednega zaklada."

Seveda lahko g. Jakominu samo pritrdimo in si zares zaželimo, da bi našel na svoji pionirski poti veliko posnemovalcev. Za g. Jakomina pa vemo, da pripravlja že novo knjigo, v kateri bo spet prinesel majhen kamenček v velik mozaik slovenskega narodnega blaga in njegovega bogastva.

SLOVENIJA NA VOJAŠKEM ZEMLJEVIDU 1763-1787 OPISI

VERENA KORŠIČ

S tem naslovom sta v božičnem času Znanstveno-raziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti in Arhiv Republike Slovenije izdala razkošno publikacijo, ki je le začetni del monumentalnega projekta, za katerega se je predvsem zavzemal zgodovinar in raziskovalec na SAZU dr. Vincenc Rajšp. Le-ta je tudi prevzel vodstvo načrta, toponomijo kart, indeks in redakcijo, sodelavci pa so Majda Ficko, Marija Grabnar, Vladimir Kološa, Aleksandra Serše, Dragó Tepina, Ema Umek in Sergij Vilfan. Prvi del obsega dve knjigi: v prvi so spremna beseda Feliksa Bistra, uvodne misli Vinka Rajšpa, Ericha Hillbranda in Majde Ficko, toponimija in indeksi v nemškem originalu in slovenskem prevodu, v drugi pa faksimili 19 zemlje-

pisnih kart in pregledna karta za Notranjo Avstrijo.

Celotna izdaja bo obsegala 8 knjig, predstavila pa bo nad 120 sekcij od skupnih 4685, kolikor jih je bilo potrebnih za opis celotnega ozemlja habsburške monarhije. Ta zemljevid je na predlog poveljnika generalštaba grofa Moritza Lacyja dala izdelati cesarica Marija Terezija leta 1763. Zemljevid, ki je ostal brez imena, so kasneje poimenovali jožefinski zemljevid ali jožefinska izmera, ker je izvedbo še posebno skrbno spremljal in

nadzoroval cesar Jožef II. Do leta 1787 je bilo delo končano, a takrat ni imelo javne vrednosti, ker je bilo varovano kot stroga vojaška tajnost. Danes pa z dostopnostjo v Vojni arhiv na Dunaju, predvsem pa z objavo slovenskega dela (v tem so slovenski zgodovinarji prehiteli svoje avstrijske kolege), postaja za nas edinstveni zgodovinski vir, ki se ga bodo lahko posluževale različne stroke. Ta zemljevid je še posebno dragocen, ker je prvi izris celotnega ozemlja, ki je

danes zajeto v državi Sloveniji. Izdelan je izredno natančno, tako da prikaže jasno pokrajinsko sliko: z imeni naselij, hribov, voda in zemljišč. Karte so bile izdelane v dveh izvodih, originalu in prerisu, jasnost in preglednost so avtorji dosegli tudi z natančnim risanjem in z uporabo barv. Zelo bogata je legenda, saj obsega kar dvanajst znakov (gozdovi, polja, pašniki, vinogradi, reke, potoki, jezera, močvirja, žage,

mliini, naselja, gradovi, cerkve, razvaline itd.). Slovenski javnosti je bil ta zemljevid bolj malo znan; zanj so vedeli le nekateri strokovnjaki, ki so ga tudi omenjali v svojih delih (npr. Fran Orožen l. 1901 v svoji razpravi o zemljevidu slovenskih pokrajin). Najbolj zaokroženo pa sta ga l. 1994 predstavila slovenski javnosti Vincenc Rajšp in Majda Ficko v knjigi Slovensko ozemlje na vojaškem zemljevidu iz druge polovice 18. stoletja. Ta študija je pomenila tudi uvod v izdajo celotnega zemljevida za slovensko ozemlje.

Prva knjiga, ki je sedaj med nami in je bila natisnjena v 2000 izvodih, predstavlja karte sekcij 221-225, 230-239, 266, 247, 250 in sekcijo 60 Karlovskega generalata z opisi Bele Krajine, dela Notranjske z Ložem, Kočevske in dela Dolenjske z Novim mestom in Kostanjevico na Krki. "S tem prvim državnim kartiranjem, ki v svetovnem pogledu spada k prvim državnim zemljevidom v velikem merilu, je Avstrija v monumentalnosti prekosila vse podobne dejavnosti drugih držav v 18. stoletju," je v svojem prispevku o zemljevidu zapisal Erich Hillbrand. Ker v ta veličastni podvig spada tudi slovensko ozemlje, bi bilo nadvse primerno, da bi prva knjiga jožefinskega zemljevida doživela dostojno predstavitev tudi med nami.

zagrešila proti Sloveniji, to je oboroženi napad na Slovenijo in Jugoslavijo leta 1941 v okviru druge svetovne vojne. Spet 200 tisoč padlih v Sloveniji in dva milijona žrtev v Jugoslaviji. Po koncu vojne je bilo nad 10 milijonov žrtev nacifašizma v sami Evropi. Ali Vas, gospod Tummolo, vsa ta prelita kri in vse prostrano gorje našega naroda prav nič ne gane? Kdo je kriv za izbruh druge svetovne vojne? Ali ste Vi, kot profesor zgodovine, kaj o tem povedali svojim učencem? Mar nismo imeli tedaj Slovenci pravice, da se branimo in vas naženemo nazaj, od koder ste prišli?

Trdite, da ste laični mazzinijevci. Kaj naj pomeni ta vzdevek "laični", zares ne vem! Vsekakor boste priznali, da Vaše mazzinijanstvo je kaj malo v skladu z Mazzinijevimi nauki, ki lepo prihajajo do izraza v njegovih Pismih Slovanom - Lettere agli Slavi. Vi na Slovence in sploh na Slovane gledate zelo zviška, ljubši so Vam - to sami trdite - celo Romi. Nič nimam proti temu, da Rome, to je Cigane, bolj cenite kot Slovence. Preseneča

pa me, da to izjavljate tu v Trstu. Rome postavljate na predzadnje, Slovence pa na zadnje mesto pri vrednotenju človeškega dostojanstva.

Ali ste, g. prof. Tummolo, sploh kdaj prebrali Mazzinijevo mojstrovino o Pravicah in dolžnostih ljudi - "Dei diritti e dei doveri degli uomini"? Giuseppe Mazzini piše nekeje v tej knjigi: "Če zasadite eno konico šestila na piko, ki označuje mesto Parma in z drugo konico potegnete lok od skrajnih zahodnih alpskih obronkov v Liguriji proti vzhodu, zadenete ob izliv Soče v Jadransko morje. Do tod govorijo Vaš jezik. Onstran nimate nobene pravice - Oltre non avete nessun diritto!" Seveda so razni "laični" mazzinijevci te svete Mazzinijeve besede takoj odstranili iz vseh šolskih in celo iz raznih ljudskih izdaj Mazzinijeve mojstrovine. Ali je to pošteno in dopustno? Ali je to vzgojno? Ali ni učiteljski poklic nekaj vzvišenega? Starši nam zaupajo svoje otroke zato, da iz njih naredimo poštene državljane nove Evrope!

Zdi se mi, da končno le razumem, zakaj Vam v prime-

ru Brižinskih spomenikov ni prav, da imajo po temeljiti presoji vseh strokovnjakov zares časovno in vsebinsko prednost pred doslej malo znanimi listinami v beneventanskem črkopisu in v južnoitalijanskem narečju, ki so ga pred tisoč leti govorili oziroma ga še danes govorijo v okolici benediktinskega samostana Montecassina. Prav gotovo menite, da je Vaš prevod Svetega pisma starejši od Brižinskih spomenikov. V vseh zgodovinah italijanskega slovstva zares pišejo o Italiji ("Itala versio sacrae scripturae ex lingua graeca"), pozabljajo pa dodati, da gre za prvi prevod iz grščine v latinščino in ne v italijanščino! Nekaj podobnega se je nam Slovincem dogajalo, ko so malo podkovani slavisti, seveda predvsem ruski, skušali dokazati, da imajo tako imenovani Kijevski zapisi, ki so iz XI. stoletja in so še kar precej spretno prirejeni delni prevod rimskega misala v starocerkveno slovanščino, če že ne časovno, pa vsaj vsebinsko prednost pred Brižinskimi spomeniki.

DALJE PRIHODNJIČ

Iz Barkovelj za begunce

Blagajničarka odseka Slovenske Vincencijeve konferen-
ce v Barkovljah in glavna pobudnica za nabirko za begunce
v Ajdovščini ga. Danica Semec želi podati dobrotnikom iz
barkovljanske župnije in iz drugih krajev kratek obračun za
minulo leto 1995.

Za potrebne družine barkovljanske župnije smo prejeli v
glavnem na cvetno nedeljo za oljke 1.954.000 lir, razdelili
pa smo 1.550.000 lir. (V blagajniški knjigi seveda niso zapi-
sani osebni stiki in prijateljski obiski ostarelih in bolehnih
oseb.) Nekaj več darov smo prejeli za begunce v
Ajdovščini.

"Hvala Bogu in dobrim ljudem, da smo tudi v letu 1995
lahko vsaj malo pomagali Karitas Vipavske dekanije za
begunski center v Ajdovščini," pravi ga. Danica. "Peljali
smo jim oblačila predvsem za otroke igrače in 2.650.000 lir
za nakup mleka. Storili smo, kar je bilo v naših močeh in to
zelo rade."

Darove še vedno sprejemamo članice SVK v Barkovljah
in pri Fortunatu v Trstu. Za vsak dar iskrena hvala!

Pozitivni vesti iz Zgonika

Ob novem letu z veseljem objavljamo dvojno veselo
novico: o obnovi fresk v notranjosti cerkve in razsvetljavi
okrog nje. Obnova fresk, ki jo je opravilo kvalificirano
podjetje iz Vidma, se je končala v prvi polovici decembra,
ko je bila obnovljena tudi cerkev. Pri teh delih nam je
dežela pomagala s svojim prispevkom in smo ji zato dolžni
zahvalo. Ko smo obnavljali cerkev sv. Mihaela v Zgoniku,
nam je zgoniška občina obljubila, da bo na svoje stroške
uredila razsvetljavo cerkve in zvonika. To obljubo je pred
Božičem izpolnila. Župljani smo hvaležni zgoniški občinski
upravi, da skuša ovrednotiti zgodovinske, kulturne in verske
spomenike, v katerih se izražata naša narodna in verska
identiteta.

Prvi božični koncert v popolnoma prenovljeni cerkvi je
bil v nedeljo, 7. januarja. Pel je mešani zbor Igo Gruden iz
Nabrežine.

Praznik na Kontovelu

Nedelja "Jezusovega brata" je bila za župnijo Kontovel
tudi veliki "finale" praznovanja Odrašenikovega rojstva. Na
ta dan je pri sv. maši pel cerkveni pevski zbor iz Zgonika
pod vodstvom Toneta Kostnapfla. Izvajali so Slovensko
pastoralno mašo Alojza Mava. Pevci so jo izvedli občuteno
in kvalitetno, za kar so jih prisotni tudi nagradili, ko se je
oglasilo spontano ploskanje. Želeli bi, da bi jih lahko še
kdaj slišali v naši cerkvi.

Lepa božičnica je bila uvod v božične praznike.
Oblikovali so jo otroci, ki se pripravljajo na prvo sv. obhajilo
in birmo. Prijetno je bilo slišati božično pesem iz otroških
grl. Upajmo, da se je pri sv. maši odprlo tudi srce katerega
izmed prisotnih Kontovelcev, ki jih je bilo tega večera
veliko, sprejelo vase Jožefa in Marijo ter dejansko in ne
zgolj čustveno doživelo rojstvo Njega, ki edini lahko osmisli
naše bivanje, saj nas je ustvaril zase.

Kulturni večer v Nabrežini

V soboto, 20. januarja, je bil v nabrežinski župnijski dvo-
rani kulturni večer s predvajanjem dokumentarnega filma
Maša za Lojzeta Bratuža. Pobudo za to je dal Svet sloven-
skih organizacij, ki je pred časom film izdal skupno s TV
Slovenija. Dokumentarec govori o življenju in trpljenju
goriškega glasbenika Lojzeta Bratuža, obenem prikazuje
tudi glavne obrise goriške polpreteklosti. Na koncu sta spre-
govorili predsednica SSO Marija Ferletič in novinarka
Dorica Makuc, ki je napisala scenarij za film.

Skrbnik Corbi je odgo-
voril, da je v načrtu
združitve dveh didaktičnih
ravnateljstev za slovenske
osnovne šole, in sicer pri
Sv. Jakobu in pri Sv. Ivanu.
Za ta korak se je
skrbništvo odločilo, ne da
bi upoštevalo zakona št.
932 z dne 22.12.1973, ki
ga je podpisal takratni
predsednik italijanske
republike Giovanni Leone.
Točka b 1. člena tega
zakona predvideva nam-
reč 5 didaktičnih ravnatel-
stev za slovenske osnovne
šole v tržaški pokrajini ter
dve didaktični ravnateljstvi
v gorški pokrajini.

To je le zadnji od števil-
nih ukrepov, ki so jih ita-
lijanske šolske oblasti v
zadnjih letih sprejele v
škodo našega šolstva. Že
pred tem sta bili ukinjeni
nižji srednji šoli v Rojanu
in na Proseku (o prizivu
staršev je v petek, 19. t.m.,
razpravljalo Deželno
upravno sodišče, ki pa še
ni objavilo razsodbe),
ukinjeni so bili vrtec v ul.
Conti, sindikalni dopust za
predstavnik Sindikata slo-

STOTA ŠTEVILKA RASTI

Tokratna številka Mla-
dikine mladinske priloge
Rasti je nekaj posebnega,
saj je to 100. številka. Za
to priložnost je izšla kar na
dvanajstih straneh in v bar-
vah. Uvodnik *Ali je resnica
za nas privilegij?* je izpod
peresa Erike Jazbar.
Avtorica z izpostavljanjem
stanja v Benečiji obravna-
va problem zemljepisne
razcepljenosti naše
manjšine, kjer bi morala
potreba po simbiozi "rasti
predvsem na iskrenem
nivoju navadnih ljudi, kul-
turnih delavcev in
društev".

O 100. rojstnem dnevu
Rasti piše Breda Susič. Le-
ta in Lucia Lombardo
poročata o novembrskih in
decembrskih sestankih v
Slovenskem kulturnem
klubu, Neva Zaghet pa je
za to številko intervjuvala
argentinsko Slovenko, ki je

NOV UKREP PROTI NAŠEMU ŠOLSTVU

Prejšnji teden je na Sindikat slovenske šole prišlo
sporočilo, ki je vsebovalo odgovor deželnega šolskega
skrbnika Ottaviana Corbija na vprašanje Sindikata,
zakaj je bil razpisan natečaj le za eno mesto didaktič-
nega ravnatelja namesto dveh.

venske šole, štipendije za
izpopolnjevanje naših
šolnikov v Sloveniji,
deželni prispevek za ra-
zvoj slovenske kulture in
urad za slovenske osnovne
šole na tržaškem šolskem
skrbništvu. Diplom, ki so
jih naši študentje dosegli v
Sloveniji, pa Italija ne priz-
nava več.

Združitve didaktičnih
ravnateljstev, ki je podob-

no lanske združitvi srednjih
šol, bi imela za posledico -
če bi do nje res prišlo -
tudi skrčenje delovnih
mest. Točneje povedano,
bi ukinili štiri mesta: eno
mesto didaktičnega ravn-
atelja, dve tajniški mesti in
eno mesto sluginje.

Slovenski predstavnik v
vsedravnem šolskem
svetu prof. Tomaž Simčič
je s tem v zvezi v torek,

IVAN ŽERJAL

23. t.m., v Rimu naslovil na
predsednika vlade ter na
italijanskega šolskega in
zunanjega ministra spome-
nico kolegija ravnateljev
slovenskih šol. Gre za
načelno spomenico, ki se
sklicuje na mednarodne
dogovore in ki se protivi
temu, da bi vlada kar tako
združevala ravnateljstva.
Po svojih močeh, je še
dejal prof. Simčič, bodo
slovenski šolniki ukrepali,
ko bo načrt šolskega skrb-
ništva v celoti znan.

SSK PODALA OBRAČUN LETA 1995

TRST: od leve proti desni Jože Škerk, Marjan Terpin in Martin Breclj

Na sedežu agencije
ANSA v Trstu so v petek,
19. t.m., predstavniki
Slovenske skupnosti podali
obračun leta 1995 z zorne-
ga kota slovenske
manjšine v Italiji. Prisotni
so bili deželni tajnik

Martin Breclj, predsednik
Marjan Terpin in pokrajins-
ki predsednik za Tržaško
odv. Jože Škerk. Po njiho-
vem mnenju Slovenci
pravkar izteklega se leta
ne moremo oceniti poziti-
vno, čeprav je bilo nekaj
pomembnih dogodkov v
prid manjšine (uvedba

televizijskih oddaj v slo-
venščini, razsodbe
Ustavnega sodišča in
DUS-a, finančno kritje za
naše ustanove itd.). Največ
udarcev v lanskem letu pa
smo Slovenci v Italiji
doživeli na šolskem in
gospodarskem področju.

poročena in živi v Trstu,
Lučko Kremžar De Luisa.
V rubriki Pika na i Mitja
Petaros kritično obravnava
pisanje slovenskega komu-
nističnega glasila Iskra,
Dunja Fabjan pa je prispe-
vala poročilo o gostovanju

mladinskega zbora Vesela
pomlad v Rusiji. Literarni
sestavek z naslovom
Razgled je prispeval Niko
Tul, podani sta glasbena in
gledališka ocena izpod
peresa Nadje Roncelli in
Erike Baldó, Erik Sancin pa

piše o španski Južni
Ameriki nekoč in danes. S
100. številko Rasti se
začenja tudi nova rubrika
Best-sellerji, o katerih piše
Jadranka Cergol.

I.Ž.

draguljarna
malalan

NARODNA ULICA 28
OPČINE (TRST) - TEL. 040/211465

- OSEBNI RAČUNALNIKI IN PERIFERNE ENOTE
- APLIKATIVNI PROGRAM ZA UPRAVLJANJE PODJETIJ
- POTROŠNI MATERIAL ZA INFORMATIKO
- UVOZ - IZVOZ

Trst - Ul. Muggia, 15 - Tel. 040/381160 - 381616 - Fax 040/381110

Pizzeria
Bar
Gostilna

"VETO" SNC

Debenjak Nada in Fabrizi Erino

Opčine - Proseška ul. 35
Tel. 040/211629

Zaprto ob torkih

Bar
Buffet
Pizzeria

"da RINO"

Fabrizi Erino

Opčine - Narodna ul. 65
Tel. 040/213821

Zaprto ob nedeljah

OBLETNICA PRIZNANJA SLOVENIJE

5. SLOVENIJA PARTY

V Peterlinovi dvorani v Trstu se je v soboto, 20. t.m. zvečer, odvijal 5. Slovenija Party, ki ga Slovenski kulturni klub in Mladinski odbor Slovenske prosvete iz Trsta prireja ob obletnici mednarodnega priznanja Republike Slovenije.

TRST: Slovesnost v Peterlinovi dvorani

Številno občinstvo je prisostvovalo bogatemu kulturnemu programu, ki so ga oblikovali mladi glasbeni solisti, recitatorji in zbor Jacobus Gallus. Slavnostni govornik je bil pisatelj Alojz Rebula, ki je posvaril pred dvema ekstremoma: pred mlačno-

stjo v narodni zavesti in pred nacionalizmom, pri tem pa dejal, da ima kristjan prednost, da to relativizira in umirja. To, je dejal Rebula, je pot v Evropo. Slovenijo pa bomo najprej podprli s kvaliteto slovenstva, z delom in z zanimanjem za slovensko državo.

Častni gost 5. Slovenija Party-ja je bil prvi predsednik demokratične slovenske vlade in sedanjí predsednik Slovenskih krščanskih demokratov Lojze Peterle. Dejal je, da smo od mednarodnega priznanja Slovenije dalje Slovenci subjekt, da imajo druge evropske države s

Slovenijo partnerski odnos. Za srečno življenje Slovencev, je dejal Peterle, pa sta potrebni resnica o preteklosti in sprava. Potrebno je tudi veselje do življenja. Glede odnosov z Italijo je predsednik SKD dejal: odkar obstaja slovenska država, ki ni v službi kakega bloka, Italiji ni treba gledati Slovenije kot predstraže bloka. Ugotovil je, da zlasti ob meji nastaja novo ozračje, nastajajo nove možnosti za preseganje starih ran, možnosti, ki niso bile še dobro izkoriščene. Ustvariti je treba tisto, kar bo bolj dišalo po dobrem sosedstvu in po Evropi. Peterle pojmuje Evropo kot nekaj, kar varuje vse identitete in spoštuje vse drugačnosti.

OBVESTILA

BARKOVLJE. Za duhovne poklice in za mladino bomo molili v Barkovljah v četrtek, 8. februarja. Z uro molitve bomo začeli ob 17.30. Ob 18. uri pa bo sv. maša za vernike vseh župnij. Vabita Slovenska Vincencijeva konferenca in Klub prijateljstva.

OPČINE. Župnija sv. Jerneja ap. na Opčinah prireja na Jezusovo darovanje - svečnico v petek, 2. februarja, ob 19.30 v župnijski cerkvi na Opčinah koncert, ki ga bosta oblikovala Andrej Pegan-orgle in Aldo Žerjal-bas. Prisrčno dobrodošli.

OPČINE. Duhovska zveza pripravlja posebno predavanje, ki bo v ponedeljek, 29. t.m., v Marijanišču. Govoril bo dr. Tone Mlinar, predavatelj za moralno teologijo na teološki fakulteti v Ljubljani. Naslov predavanja je: Aktualna vprašanja o bioetiki in nekateri odgovori nanja. Predavanje je odprto vsem.

RODIK. V župni cerkvi bo v nedeljo, 28. januarja, ob 10. uri obletna sveta maša za skladatelja Ubalda Vrabca. Maševal bo rodiški župnik g. Milan Pregelj. Pri maši bo sodeloval s petjem zbor Resonet iz Trsta pod vodstvom Aleksandre Pertot.

DAROV

ZA MARIJIN DOM pri Sv. Ivanu v Trstu: družina Kandut namesto cvetja na grob Silvota Močnika 100000, Zora Carini v spomin na Emo Adami 20000, M.C.B. v spomin na Marijo Jelerčič 20000, Gracija in Riketa v spomin na teto Vero Zupančič 50000, L.Š. 50000, N.N. 300000, N.N. 25000, Laura Parovel 20000, Laura Visintin 50000.

Ob dvanajsti obletnici smrti očeta dr. Antona Kacina darujejo Marija, Janez in Metka 150000 lir **ZA SLOVENSKO SIROTIŠČE.**

J.Ž. daruje **ZA MARIJANIŠČE** na Opčinah 100000, za Sv. goro 50000 in za slov. misijonarje 50.000 lir.

ZA MIS. IVANA ŠTANTO: župnija Sv. Križ 1.619.500 lir.

TRADICIJA SE NADALJUJE

PETNAJSTO ZIMOVANJE V BOHINJU

JADRANKA CERGOL

Skupina mladih s Tržaškega si je tudi letos privoščila nekaj dnevnih počitkov v Srednji vasi pri Bohinju.

To je sicer že večletna tradicija, za katero skrbi g. Tone Bedenčič, ki nas povabi, da skupaj preživimo nekaj dni ob smučanju, pogovoru in zabavi. Posebno nankonjeno zimsko vreme nas je ves čas spremljalo od 27. decembra, ko smo odpotovali s sežanske železniške postaje, pa do 1. januarja, ko smo se vračali domov mimo zasnežene gorske pokrajine. V teh dneh smo bivali v župnišču v Srednji vasi; tam smo si

sproti poskrbeli za hrano in tako preizkušali svoje kuharske sposobnosti. Naši dnevi so bili kar natrpani s programom, nekateri smo uživali na smučarskih progah, drugi pa so lahko izbirali med drsališčem in bazenom na Bledu, skratka izbira je bila velika in dobre volje prav tako ni manjkalo.

Večerni del programa pa nas je vse zopet združil ob pogovorih in diskusijah, ki so bile osredotočene na različno problematiko, od verske, socialne, etične pa do

mladostniške, ki je nam danes še posebno blizu. Tudi predavanje g. Martina Lisca je prav tako pritegnilo našo pozornost, saj smo razpravljali o lestvici vrednot, ki so za nas še posebno pomembne. Žal pa je zaradi vremena odpadlo predavanje o mamilih, ki smo ga imeli prav tako v programu.

Zadnji dan leta, na silvestrovo, pa je potekal nekoliko drugače. Najprej smo se odpravili na Bled, v popoldanskih urah pa smo se zbrali pri sv. maši, ki jo je daroval

g. Bedenčič, med nami pa je bila še skupina nekdanjih udeležencev zimskih srečanj v Bohinju. Večerni program silvestrovega pa je potekal v dvorani župnišča; tam je bilo poskrbljeno za zabavo in igranje, bilo je torej prav prijetno razpoloženje ob pričakovanju novega leta. Opolnoči smo si vsi skupaj zaželeli srečo v novem letu in se v prijetni družbi zadržali pozno v noč. Na novega leta dan smo se v popoldanskih urah poslovili od prijetnih trenutkov, ki smo jih preživeli v tem tednu, in se tako podali proti domu z upanjem, da bi se čez leto dni ponovno srečali v tako veselem razpoloženju.

Predstavitve Valvasorja v italijanščini

V Peterlinovi dvorani v Trstu so v ponedeljek, 22. t.m., predstavili knjigo "1689 Trieste, Lubiana e la Carsia di Johann Weichard Valvasor" ("1689 Trst, Ljubljana in Kras Janeza Vajkarda Valvasorja"). Gre za izbor tekstov in slik iz Valvasorjeve "Slave Vojvodine Kranjske", ki je prvič predstavljen v italijanskem jeziku, obravnava pa področje Trsta, Ljubljane in Krasa. Avtorja sta Paolo G. Parovel in Ariella Tasso-Jasbitz, delo pa je izdala založba "Mladika", in to že konec prejšnjega leta. Knjiga ima 226 strani s številnimi reprodukcijami slik iz Valvasorjevega dela, stane pa 60.000 lir. Na predstavitvi sta spregovorila prof. Marija Cenda-Klinc in avtor sam, številno občinstvo pa je z mnogimi vprašanji prispevalo k živahni razpravi. Parovel je med drugim dejal, da je moderno sporočilo Valvasorjevega dela v tem, da brez normalnega odnosa s svojim zaledjem Trst ne more živeti. K predstavitvi knjige in njeni vsebini se bomo še vrnili. (Na sliki kraška burja v Valvasorjevem berilu).

Tečaj za zaročence

Že nekaj let prireja Marijanišče na Opčinah v zimskem času edini tečaj za zaročence v slovenskem jeziku. Lansko leto so srečanja prvič potekala v obnovljenem delu. Predavanja in prijetno vzdušje privabijo vsako leto več zaročencev. Zadnji tečaj je obiskovalo štirinajst parov.

Letošnji tečaj bo prav tako kakor lani v februarju. Začel se bo v sredo, 7. februarja, in bo trajal do 13. marca. Vsega skupaj bo šest srečanj. Na tem tečaju bodo sodelovali teolog, pedagog, psiholog, zdravnik, pravnik in zakonski par. Vsi, ki se mislijo poročiti prihodnje leto, lahko torej opravijo tečaj v svojem jeziku.

FARCO s.r.l.
FINE CHEMICALS
KEMIJA FARMACEVTIKA

34132 TRST
Ul. del Lavatoio 4
Tel. 040/365424
Telex: 461012
Telefax: 040/363918

Filiala GORICA:
Ul. Trieste 160
Tel. 0481/20769

BIOPRIMA

KNJIGARNA IN PAPIRNICA

FORTUNATO

na voljo izbira cerkvenih predmetov

TRST, UL. PAGANINI 2
TEL. 040-63 04 60

Grobovi goriških nadškofov v prenovljeni kripti

Ob 14. obletnici smrti goriškega nadškofa Petra Cocolina so dne 11. januarja odprli in blagoslovili kripto, v kateri so v posebnih lokulih shranjeni posmrtni ostanki goriških nadškofov. Do prve svetovne vojne so njihove kosti počivale v posebni grobnici na "Starem žegnu", kot smo Goričani imenovali nekdanje mestno pokopališče v sedanji ulici Duca d'Aosta, ki je sedaj spremenjeno v Spominski park (Parco della Rimembranza). Po prvi svetovni vojni so to pokopališče pustili in tedaj prenesli kosti nadškofov v stolnico, kjer so jih položili v posebne grobove pod cerkvijo. Toda ti so postali vlažni in neprimerni, zato je sedanji nadškof A.V. Bommarco želel zanje poseben prostor oz. kripto pod prezbitarijem. Dela so trajala precej časa in so tudi precej stala. Sedaj je krita dostopna iz cerkve v kapeli sv. Ane. V kripti so pokopani naslednji nadškofje: Attems, Edling, Inzaghi, Walland, Luschin, Gollmayr, Zorn, Jordan, Ambrosi in Peter Cocolin. Nadškof kardinal Missia in nadškof F.B. Sedej sta pokopana na Sv. gori za glavnim oltarjem, Karel Margotti pa v cerkvi Srca Jezusovega v Gorici.

Dne 11. januarja je najprej bilo somaševanje za pokojnega nadškofa Cocolina in nato odprtje in blagoslov kripe. Slavlja so se udeležili številni duhovniki in tudi veliko vernikov. Kripto si lahko ogledamo po dogovoru z g. župnikom Sergijem Ambrosijem.

Okrogla miza o gradnji financerske šole

V ponedeljek, 21. t.m., je bila na goriški pokrajinski upravi okrogla miza foruma političnih strank in raznih združenj, ki so proti gradnji financerske šole na goriškem letališču. Na srečanju v goriški pokrajinski palači na Korzu Italija je bilo veliko ljudi, prisotna sta bila tudi slovenski župan iz Doline Boris Pangerc in župan s Trbiža, kjer je tudi veliko vojašnic. Oba sta namreč povedala, kako je v njunih občinah s kasarnami. Na srečanju je bilo tudi več političnih veljakov, med njimi slovenski senator Darko Bratina. V bistvu so organizatorji že takoj na začetku povedali, da so odločno proti gradnji nepotrebne šole za finančarje na goriškem letališču; pri tem so imeli glavno besedo severnoligaši. Med drugim so povedali, naj država finančno policijo raje pošlje na jug države, kjer prihaja do veliko večjih davčnih utaj in grobih kršitev zakonov, kot pa na Goriškem. Predsednica pokrajine Marcolinijeva je povedala, da bi si Rim lahko že nehal jemati pravico za gradnjo kasarne na letališču, ki je še edini otok zelenja v Gorici, mimo deželne in pokrajinske uprave.

Za nas Slovence je odločna in ostra reakcija krajevnih politikov še posebej pomembna, kajti morebitna gradnja vojašnice za finančno policijo na letališču, ki je tik ob slovenski vasi Štandrež, bi imela usodne posledice za slovensko prebivalstvo, saj bi vas utrpela velik raznarodovalni udarec in Štandrež bi izgubil svoj vaški pečat. Prav zato smo z veseljem sprejeli novico, da se bo pokrajinska uprava borila do konca, da do gradnje financerske šole na letališču ne bo prišlo.

Pomlajeno vodstvo SSŠ - tajništvo Gorica

V četrtek, 18. t.m., je bila prva seja novoizvoljenega odbora Sindikata slovenske šole - tajništvo Gorica. Odborniki, ki so bili izvoljeni oz. potrjeni na 24. rednem občnem zboru meseca decembra za dvoletno mandatno dobo, so soglasno izvolili za predsednika Sonjo Klanjšček, tajniško delo pa bo opravljal Livio Semolič. Dosedanja nosilca Sindikata dolgoletni predsednik Leopold Devetak in tajnik Marjan Vončina bosta dalje spremljala delo odbora, vendar prepuščata mlajšim predsedniško oz. tajniško mesto. V izvršnem odboru so tako poleg novoizvoljenega predsednika in tajnika Leopold Devetak, Marjan Voničina, Jože Pahor (blagajnik), Ivan Sirk (zapisnikar), Nataša Paulin, Mirka Brajnik in Slavko Tomsič. V nadzornem odboru so Dario Frandolič, Igor Devetak, Livio Pahor, v razsodišču pa Egle Frandolič, Nadja Marinčič, Martin Srebernič in Igor Petejan. Tudi temu odboru bosta stala ob strani dolgoletni bivši predsednik SSŠ Albin Sirk, ki ga je odbor kooptiral kot polnopravnega člana, in svetovalec iz novogoriškega Zavoda za šolstvo Danilo Štekar, ki že vrsto let povezuje delo odbora s šolsko stvarnostjo v Sloveniji.

Štandreški zvonik

Od začetka leta potekajo na štandreškem zvoniku temeljita obnovitvena dela. Prejšnje pločevinasto kritje je že povsem dotrajano. Da bi deževnica ne poškodovala še drugih delov zvonika, se je župnijski gospodarski svet odločil, da čimprej začne z deli na podlagi proračuna, ki ga je predstavilo specializirano podjetje iz Bocna. V teh dneh je opaziti ogrodje, ki obkroža zgornji del zvonika, in delavce, ki odstranjujejo pločevino in utrjujejo leseno podlago čebulaste kape. Štandreški zvonik bo kmalu dobil novo preobleko, saj bodo zvonik prekrili z bakrom.

Goriškemu občinstvu se je predstavil kapitan dolge plovbe in manager tržaške ladjedelnice v pokoju Bruno Volpi Lisjak, ki je za tržaško založbo Mladika napisal zajetno in zelo bogato ilustrirano ter dokumentirano knjigo o slovenskem pomorskem ribištvu od Trsta do Timave.

Predstavnik založbe in revije Mladika Marij Maver je v začetku povedal, da imajo s knjigo komercialni uspeh in tudi veliko zadovoljstva ob dejstvu, da je to prva dokumentirana knjiga o slovenskem ribištvu na slovenski obali, ki je danes na žalost že zelo poitalijancena. Marij Maver je še povedal, da je v zadnjem času založba Mladika izdala več knjig, ki so namenjene pretežno italijanskim bralcem. S temi knjigami imajo veliko uspeha le, če so dobro argumentirane in utemeljene. Za knjigo pomorščaka Lisjaka pa je dejal, da je tik pred izidom njen drugi natis. Da bi knjigo lahko kupilo čimveč ljudi, sta se tako avtor kot založba odpovedala honorarju.

Pisec knjige je študiral na pomorski šoli v Piranu. Dejaj je, da je najbrž knjiga doživela velik uspeh pred-

PREDSTAVITEV DRAGOCENE KNJIGE O RIBIŠTVU

V Katoliški knjižarni je bila v petek, 19. t.m., predstavitev knjige "Slovensko pomorsko ribištvo skozi stoletja od Trsta do Timave" tržaškega pomorščaka Bruna Volpija Lisjaka.

vsem zato, ker je v njej vsaka trditev krepko podprta z dobro dokumentacijo. Vse gradivo je zbral v tržaškem državnem arhivu in v diplomatskem arhivu mesta Trst. Dejaj je še, da je v teh arhivih ogromno gradiva o prisotnosti Slovencev na obali od Trsta do izliva reke Timave v morje, obali torej, ki je bila več kot tisoč let izključna domena slovenskih ljudi in slovenskih

ribičev. Knjiga, ki je večplastna in polna dokumentov in fotografij ter risb o življenju slovenskih ljudi na morju in ob njem, bo postala temeljno delo za nadaljnje raziskovanje slovenske prisotnosti na tržaški obali. Pisec knjige je še pripomnil, da smo Slovenci imeli morje v svojih rokah od same naselitve naprej in je zato zgrešeno mnenje nekaterih celinskih

Slovencev, ki se tega ne zavedajo dovolj, ali pa to dejstvo celo omalovažujejo. Bruno Lisjak je tudi povedal, da bi morali Slovenci veliko bolje raziskati svoje korenine, ki so segale tudi na obalo Jadranskega morja in na žalost danes ni več vsa v slovenskih rokah. "Slovenci smo bili od vedno tudi pomorski in ribiški narod, predvsem pa smo vedno imeli svoj izhod na morje!" je zaključil Lisjak in še dodal, da moramo biti na to zelo ponosni.

V dolgi in izčrpni debati, ki je sledila predstavitvi izjemne knjige, je Bruno Lisjak odgovarjal na vprašanja goriških intelektualcev, katere je knjiga naravnost očarala, saj jim je odkrila zgodovino Slovencev, ki je niso poznali.

JP

PLEŠIVO**DOBRO OBISKANJ NOVOLETNI DRUŽABNI VEČER SSK**

Stranka Slovenske skupnosti je stopila v novo leto z družabnim večerom v petek, 19. t.m., v prekrasni kleti Gradnikove domačije na Plešivem.

ERIK DOLHAR

PLEŠIVO: Prisotna sta bila tudi ministra Deželak in Vencelj

nice Marcolinijeve. Spomnil se je pokojnega prijatelja Mira Gradnika, vodilne osebnosti v SSK. Kletne prostore njegove domačije njegova družina vsako leto širokogrudno daje na razpolago vedno številnejšim prijateljem, ki se tu zbirajo po novem letu.

Najuglednejša prisotna

osebnost je bil podpredsednik vlade Republike Slovenije in minister za gospodarski razvoj Janko Deželak. Začel je z mislijo, da taki prijetni trenutki, ko lahko v materinem jeziku sproščeno spregovoriš s prijatelji z občutkom, da sploh nisi v tuji državi, niso ravno pogosti. Slovenski

skupnosti je zaželel vse dobro v novem letu ter da bi še naprej pomagala pri gradnji demokratičnega sistema v Sloveniji. Slovenci v Italiji, po Deželakovem mnenju, predstavljamo povezavo med Slovenci, kot manjšina pa pomenimo obogatitev okolja, v katerem živimo. Prav manjšina pa naj bo tudi vez med državama in narodoma. Sekretar za Slovence po svetu dr. Peter Vencelj se je z občinstvom raje pogovarjal po zaključenem "protokolarnem" delu večera; govore je zaključil deželni tajnik SSK Martin Breclj.

Fantje izpod Grmade so zapeli še nekaj pesmi z nepogrešljivo zaključno Vrabčevo Zdravljico. Petje in sproščeno kramljanje se je seveda nadaljevalo do pozne ure.

MEHANIČNI PRIBOR

Daniela Puia

GORICA, UL. TERZA ARMATA 183/B
TEL 0481 / 52 02 50

Trattoria *Gostilna*
1870-1990
Devetak

VRH SV. MIHAELA 48, SOVODNJE OB SOČI
TEL 0481 / 88 20 05

ZAPRTO OB PONEDELJKIH

RAZSTAVA O GORIŠKEM GRADU

ALESSIO STASI

Zadnje dni lanskega leta so na goriškem gradu odprli razstavo *Gorizia, un viaggio nel tempo* (Gorica, potovanje skozi čas), ki jo je pod pokroviteljstvom goriške občinske uprave priredila skupina mladih raziskovalcev *Il Millennio*. Razstava, ki sodi v dolgoročni raziskovalni načrt ob bližajoči se tisočletnici Gorice, je v celoti posvečena goriškemu gradu. V izbor večidel slikovitega in knjižnega gradiva so prikazane spremembe, ki jih je goriški grad doživel od svojega nastanka na začetku tisočletja do obnove po prvi svetovni vojni. Grad je v posameznih oddelkih razstave predstavljen kot vojaška stavba, muzej in turistična znamenitost, zadnji oddelek pa prikazuje zgodovino goriškega srednjega veka. Ta oddelek, ki mu je posvečen poseben prostor, naj bi bil

prvi zametek bodočega muzeja o goriških grofih. Izšel je tudi poseben katalog, ki pa je prej pripomoček za ogled razstave kot samostojno delo z novimi prispevki k zgodovini goriškega gradu.

Glede zasnove razstave je treba pojasniti, da je ta pretežno ikonografskega tipa, kar pomeni, da s slikovnim gradivom prikazuje

nastanek in razvoj grajskega poslopja. Najbrž zaradi izhodiščne omejenosti ali tudi zaradi nerodne izpeljave se obiskovalci razstave takoj zazdi skromna in v marsičem površna. Res je, da se z ikonografsko razstavo ne da prav veliko povedati, toda v tej razstavi naravnost pogrešamo dodatnih informacij ali vsaj obrazložitev tistega simbolnega pomena,

ki ga grad od vedno ima v skupni zavesti vseh Goričanov. Naj omenimo le pomen, ki ga je grad zlasti v preteklosti imel za goriške Slovence (o katerih ni v razstavi ne duha ne sluha). Spomnimo se tolminskih puntarjev in Alojza Gradnika, ki so bili v grajskih ječah zaprti. Spomnimo se slovenskih kmečkih, cerkvenih in plemiških poslancev, ki so se kot predstavniki deželnih stanov skozi stoletja zvrstili na goriškem gradu. Nazadnje se spomnimo še slovenskih priseg goriških grofov, ki so že v davnih časih potekale tik

pod gradom.

Toda razstava ne zanemari samo pomena, ki ga je goriški grad imel v zavesti Goričanov. V njej so komajda omenjeni pomembni dogodki goriške zgodovine, ki so v tesni zvezi s politično in vojaško-strateško vlogo nekdanjega goriškega gradu. Zdi se sicer, da se razstava bolj kot z izčrpnim prikazom zgodovine gradu ponaša z n a j s o d o b n e j š i m i računalniškimi pripomočki, ki naj bi obiskovalcu omogočili virtualno potovanje skozi čas.

Upajmo, da bodo prihodnje prireditve ob bližajočem se goriškem jubileju na višji ravni kot tokratna razstava o gradu. To nam daje slutiti že modni izraz, ki so ga prireditelji uporabili v zvezi z razstavo: "work in progress".

Vljudno Vas vabimo na otvoritev razstave akademske slikarke

Mire Ličen Krmpotić

Govorila bosta Silvester Gaberšček in Joško Vetrih
Galerija Katoliške knjigarne, Travniki 25
petek, 2. februarja, ob 18. uri.

PROCES COOP

BREŠČAK OPROŠČEN

POKRAJINSKO TAJNIŠTVO SSK

V četrtek, 11. t.m., se je na sodišču v Gorici končala štirimesečna obravnava procesa COOP; od oktobra dalje se je namreč vil medij-sko zanimiv dogodek, saj je sedelo na zatožni klopi kar 12 obtožencev. Po zgledu milanskih "čistih rok" se je javni tožilec M. Trotta uživel v Di Pietrovo vlogo in vztrajno iskal dokazov za podkupnino in nepravilnosti, ki naj bi spremljale gradnjo in birokratski postopek za otvoritev zadružne trgovine. Med obtoženci je sedel tudi predstavnik SSK Marjan Breščak; njegova krivda je bila vezana na dejstvo, da je bil leta 1993 goriški občinski odbornik za trgovino ter posledično predsednik iste občinske komisije, ki je pozitivno glasovala za odprtje veleblagovnice. Obenem naj bi Breščak po tožilčevih besedah moralno sodeloval še pri drugih

nepravilnostih. Velja povedati, da se je predstavnik SSK pri zagovoru posluževal pravice do rabe slovenščine. Proces je oprostil Breščaka in ostale obtožence, le za tri osebe so bile dokazane nepravilnosti.

Ob materialni škodi, ki jo je proces zadal milijardski nepremičnini, ne smemo pozabiti psihološke. Za marsikoga je proces pomenil konec politične kariere ali enostavno njegovega javnega dostojanstva. Dejstvo, da so bili nazadnje oproščeni, ne bo nikoli zbrisalo večkolonskih naslovov na časopisju. Kdo bo torej plačal za moralno škodo, katere je bil deležen tudi Marjan Breščak? Kdo lahko jamči, da je šlo v tem primeru le za izjemo in da se to v prihodnosti ne bo ponovilo? Kdo nazadnje lahko brani ime in dostojanstvo pred neosnovanimi obsodbami?

KONCERT V RONKAH

SRCE JE PELO IN DUŠA JE MOLILA...

Pri cerkvenih koncertih sem vedno pogrešal sa-kralni navdih, to je poslušal za prostor, ki ga cerkev ima. Poslušalci, ki smo se v nedeljo, 21. januarja, zbrali v cerkvi sv. Lovrenca v Ronkah na božičnem koncertu, ki ga je imel Združeni tržaški mešani pevski zbor v organizaciji ZCPZ in so ga pripravili društvo Jadro in Slovenci iz Laškega, smo bili prijetno iznenađeni. S kakšnim spoštovanjem so moški urejali prezbiterij! Kako je bilo zanje nekaj samoumevnega, da so poklekali pred taber-

nakljem! Nobenega šuma, vse v spoštovani diskreciji. Vsega tega ne da nismo več vajeni, pač pa smo se tega že davno odvadili, kaj šele, da bi kaj takega videvali. Ne bom pisal o vsebini koncerta; zame je bilo pomembnejše nekaj drugega. Že pri prvi pesmi Sveta noč je med poslušalce prišlo nekaj, kar se običajno pri koncertih v cerkvah ne dogaja. Petje nas je na poseben način pritegnilo. Po vsaki pesmi je lahko tudi najbolj površni poslušalec zapažil, da je bilo to petje drugačno, kot ga doživljamo na običajnih koncertih. Čutilo se je petje srca! To ni bila

samo harmonija zvokov, pač pa molitev duše, ki je pela. Na poseben način smo bili povezani v skupnost, ki je podoživljala božično skrivnost.

Ob skrbni režiji Matejke Maver in pod taktirko Aleksandre Pertot se je večer izlil v enkratno nepozabno duhovno melodijo srca. Pri cerkveni pesmi ni pomembno samo to, kako je pesem zapeta, pač pa je važejši pevec sam, ki z urejeno notranjostjo daje dušo pesmi. Prav to pri zamejskih koncertih ne samo pogrešamo, ampak nam je tuje in smo na to pozabili. Kakšno važnost ima petje v cerkvi, nas je prav ta tržaški zbor na novo spomnil. Iz srca hvala, nam pa v opomin, kajti cerkev še vedno je in ostaja posvečen prostor!

AK

DAROVI

ZA NOVI GLAS: N.N. 40000; N.N. 10000; Slavica in Mirko Košuta darujeta v spomin svojih rajnih 40000; N.N. Trst 200000 lir.

Namesto cvetja na grob čast. sestre Julije daruje druž. Heme Sirk 100000 lir **ZA ZAVOD SV. DRUŽINE** in 20000 za NG.

ZA MISIJ. RAFKA RUDEŽA: N.N. 200000 lir.

ZA CERKEV NA VRHU: Berta Devetak 25000 lir.

ZA OGREVANJE v cerkvi v Gabrijah: Kristina Devetak 50000 lir.

ZA CERKEV V RUPI: N.N. v spomin na Pepco Pavletič 100000; Anica Ferlat 35000; Ožbot Leopold 40000; Olga Ožbot 50.000; N.N. 40000 lir.

ZA CERKEV NA PEČI: N.N. 45000 lir.

N.N. daruje **ZA MISIJ. P. I. ŠTANTO** 2000000, za Katoliški dom 1000000, za semenišče v Vipavi 1000000, za cerkev sv. Ivana 500000, za Sveto goro 500000, za Novi glas 100000 in za Pastirčka 50000, skupno 5150000 lir.

ZA SLOV. MISIJONARJE: N.N. 1200000; N.N. 1000000 lir.

ZA SLOVENSKO KARITAS: Z.S. 1500000 lir.

ZA PASTIRČKA: Valentina Humar 50000 lir.

OBVESTILA

SSO obvešča zainteresirana društva in ustanove, da zapade rok za vložitve prošnje za prispevke na pokrajino 31. januarja. Termin za prošnje na občinske uprave je odvisen od statuta posameznih občin. Dežela sprejema prošnje do 31. marca. Za morebitne informacije kličite urad SSO v Gorici - tel. 536455.

Širši odbor **ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE** se bo sestel v ponedeljek, 29. januarja 1996, ob 20.30 na sedežu v Katoliškem domu v Gorici.

SKPD F.B. SEDEJ iz Števerjan v ljubljeno vabi na Prešernovo proslavo, ki bo v nedeljo, 4. februarja, ob 16. uri v Sedejevem domu v Števerjanu. Program bo oblikoval mešani zbor Musica viva iz Kranja, ki ga vodi Nada Kos; Prešernove poezije bo podajal Janez Dolinar. Vljudno vabljeni!

SVET SLOVENSKIH ORGANIZACIJ

sklicuje

SEJO SVETA

v Devinu na sedežu slovenskih pevskih zborov v torek, 30. januarja, ob 19.30 v prvem in ob 20. uri v drugem sklicanju.

URARNA IN ZLATARNA

Od leta 1897
profesionalnost
v tradiciji

GORICA, UL. CARDUCCI 49

TEL 0481 / 53 56 57

Krožek Anton Gregorčič

vabi na četrtkovno srečanje s pogovorom na temo

Slovenci, pleme ali narod?

problem bo predstavil dr. Joško Šavli

1. februarja 1996 ob 20.30

mala dvorana Katoliškega doma v Gorici

ELIA ČUK

CEFARIN R. & SAKSIDA A.

**PRODAJA IN
POPRAVILA
KOLEŠ**

GORICA, TRG CAVOUR 9
TEL 0481 / 53 50 19

TEDEN V BENEČIJI

ŠE O AVTONOM- NEM SEDEŽU RAI-ja

ERIKA JAZBAR

V prejšnji številki smo že poročali o uspešnem zbiranju podpisov za avtonomni sedež deželne televizije RAI za Furlanijo. Pobuda se je začela 7. oktobra lani na pobudo tednika videmske nadškofije La vita cattolica ter se bo zaključila 31. januarja letos. Velja poudariti, da odbor, ki se lahko ponaša s skoraj 50000 podpisi, zahteva tudi vidljivost slovenskih televizijskih programov v videmski pokrajini. Visoko število podpisnikov ter ugledne osebnosti, ki so se pridružile zahtevi (od najvišjih političnih predstavnikov - kar 43 italijanskih parlamentarcev - do lokalnih

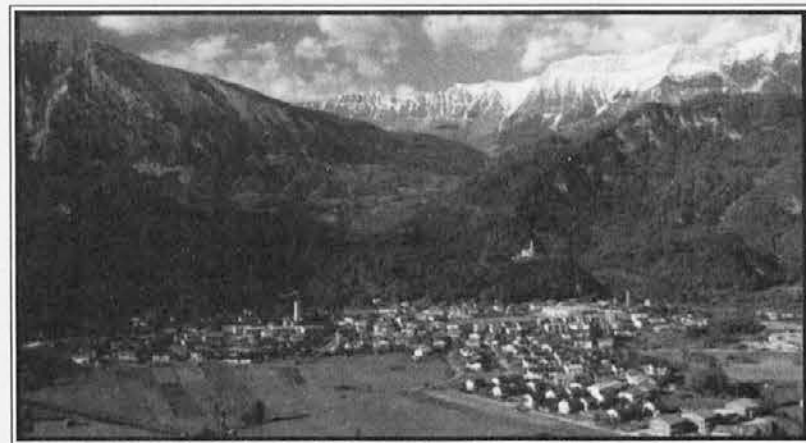
družbenih delavcev in vseh 373 videmskih župnij, sindikatov, kulturnih ter športnih krožkov, podjetnikov in celo odvetnikov) je nekako prisililo predsednico RAI-a Letizio Moratti, da se je odzvala izzivu. V petek se je namreč mudila v Passarianu v vili Manin. Priložnost je bil seminar, ki ga je priredila videmska univerza na temo vloge državne televizije v novi Evropi regij; neizbežno je torej bilo, da se je srečala tudi z omenjenim odborom, ki mu predseduje rektor videmske univerze. Konkretno ni obljubila ničesar, sicer pa bo še preudarila potrebe in zahteve podpisnikov, tudi v luči nove politike poudarjanja in pogla-

bljanja deželnih specifik. Pistočni Piero Vigorelli pa je bil v svojih besedah manj eteričen in se je zavzel za dejansko okrepitev treh pokrajinskih redakcij. Obljubil je, da se bo v roku treh mesecev začel tudi televizijski dnevnik v furlanskem jeziku. Vodstvo RAI-ja torej ni odgovorilo odboru, ki ima nekoliko večje zahteve, čeprav Furlani po vsej verjetnosti ne bodo čakali 20 let, kakor se je zgodilo naši manjšini.

Obenem je treba povedati, da se sosednja manjšina ne bo zadovoljila s temi obljubami; dokaz pa predstavlja tudi dejstvo, da se bo zbiranje podpisov v nedeljo odvijalo na stadionu v Vidmu, kjer se bo domača nogometna ekipa srečala s prvakom Milanom; med velikim številom navijačev torej se bo verjetno našel marsikdo, ki peticije ni še podpisal.

KOBARID

SREČANJE SLOVENCEV IZ BENEČIJE IN GORNJEGA POSOČJA

V prvih tednih novega leta se za Slovence iz Videmske pokrajine odvijata dve pomembni tradicionalni srečanja. Po 34. Dnevu emigranta je bilo torej v soboto na programu 26. Srečanje Slovencev iz Benečije in Gornjega Posočja. Namen prireditve je ob začetku novega leta poudariti prijateljstvo in potrebo po sodelovanju med slovenskimi obmejnimi prebivalci. V hotelu Matajur so tako spregovorili in pozdravili prisotne družbeni ter kulturni delavci, ki oblikujejo in gradijo s svojim vsakdanjim delom klimo prijateljstva, na katero pogosto pozabljajo najvišji politični predstavniki z obeh strani meje.

„Če jezik ni ovira, meja ne bi smela sploh

obstajati“ so bile besede enega od gostiteljev, tolminskega župana. Častni gost letošnjega Srečanja Slovencev je bil predsednik slovenskega državnega zbora J. Školč, ki je sam iz Breginjskega Kota. V svojem pozdravu je poudaril problematičnost leta 1995, ki je pomenilo gospodarsko krizo za tri največja slovenska beneška podjetja, vendar ne smemo pozabiti, da se je nekaj gospodarskih ustanov zamajalo tudi na Tolminskem ter Kobariškem; tudi letos je bilo treba ponovno iskati poti za rešitev delikatnih dvostranskih odnosov med državama, pri katerih, ponavljamo, trpijo predvsem obmejni prebivalci oz. manjšine. „Nesporazume je treba

rešiti bilateralno med sosedama brez intervencije tretjih, pri tem pa je nujna obojestranska strpnost,“ trdi predsednik slovenskega parlamenta.

Ob zaskrbljenosti nad gospodarskim položajem Benečanov so si bili vsi prisotni složni, ko so obsodili vandalski poseg italijanskih oblasti na Matajurju. Tudi letos je bil na srečanju prisoten msgr. Gujon (v 26 letih je manjkal le enkrat), ki je s tradicionalnim darilom za zgodovinskega kadiča izrazil potrebo, naj se ozračje razjasni povsod, ne le na Matajurju. „Gujon, ponosni smo na vas, vsi smo z vami,“ so se glasile besede tolminskega župana I. Božiča, ki je nedvomno povzel občutke vseh prisotnih.

E.J.

1200-LETNICA KONCILA V ČEDADU

V Čedadu je bilo v teh dneh vzdušje posebno praznično. Od 11. januarja letos pa do 9. marca 1997 proslavlja namreč čedadjske cerkev 1200 letnico koncila, ki se je odvijal jeseni leta 796 v oglejskem patriarhatu. Obletnica je posebno pomembna, kajti koncil je v posebnem zgodovinskem kontekstu zgradil nove temelje, na katerih je nato stoletja slonela

fevdalna Evropa. 20 let po koncu langobardskega kraljestva v severni Italiji, je Karel Veliki razumel potrebo po reformi oz. političnemu, kulturnemu, umetniškemu ter seveda verskemu preporodu svojega imperija. Oglejski cerkev, ki je bila po pomembnosti na zahodu druga le Rimu, je tudi in predvsem zaradi svoje geopolitične pozicije bila idealna za zgodovinsko

prelomni koncil. Osebnost valenco pa je treba pri tem nedvomno pokloniti patriarhu oglejske cerkve ter metropolitu Paolinu, ki je s svojo markantno ter jasno dosledno osebnostjo intelektualca, teologa ter dušnega pastirja omogočil, da je imela čedadjska sinoda najprej geografski, nato pa tudi zgodovinski tako pomenljiv odmev.

E.J.

RAZMIŠLJANJE

NOVO ALI STARO, NAŠE ALI VAŠE ŠTETJE LET

STANKO ŽERJAL

Od mladih dni sem bil naučen brati in pisati razdalje na cesti zgodovine po edinstveni, temeljni, neponovljivi prelomnici časov. To je ves zahodnokulturni svet videl v Kristusovem rojstvu. Zato smo brali in pisali letnice "po Kristusovem rojstvu" in "pred Kristusovim rojstvom" in smo krajšali takole: "po Kr.r." in pa "pred Kr.r." Ko sem zabredel v "črne šole", kakor so po starem imenovali klasične ali humanistične gimnazije, sem zvedel še za drugačna štetja: za judovsko po

začetku sveta, za japonsko in kitajsko po cesarskih dinastijah, za muslimansko-arabsko po Mohamedovem begu iz Meke v Medino. Stari Grki so šteli od prvih olimpijskih iger, stari Rimljani po ustanovitvi Rima.

V pokrajinah zahodno od bivše železne zaves je še vedno v rabi isto krščansko besedje. Vzhodno od železne zaves pa se je hudič ustrašil Boga in izločil Kristusovo ime. Tako se je zgodilo tudi v rajni Jugoslaviji. Slovenija v njej je bila še najbolj pridna.

Kakor so na Kranjskem v knjigarnah in šolah in knjižnicah zaplenili šolske učbenike in mnoge druge knjige, neskladne z novo stvarnostjo, in jih zmelili za proizvodnjo novega, ideološko opranega papirja, posnemajoč Nemce in Italijane, ki so na Štajerskem in Primorskem že poprej uničili slovenski knjižni inventar, tako je nova napredna oblast pohitela uvesti merjenje časov z izrazom "po novem štetju" ali "po našem štetju", oziroma "pred n.š." Kdor hoče biti v Italiji napreden, zapiše "prima di..." ali "dopo la... nuova era". Kljub propadu komunizma skoraj vse slovensko objavljalništvo nadaljuje "novo" in "naše" štetje enako, kot se noče vracati v Šentvid, k Sveti Luciji, v Šempeter, Šent Lenart, ampak potuje po komunistični liniji v Podnanos, k Luciji, v Lenart, v Pivko na

Krasu, v Most na Soči in podobno.

Pa glej spaka! Zgodovinska točnost daje prav piscem novega in našega, recimo zdaj "vašega" štetja, kajti dosedanje nad tisoč let rabljeno štetje se dejansko res ne ujema z resničnim datumom Kristusovega rojstva. Vendar je kulturno bojna oblast onkraj dočerašnje zavese pozabila znanstveno opravičilo in je brisala tisočstiristoletno formulo ne zaradi netočnosti, ampak iz strahu pred učlovečenim Bogom kakor Herod pred betlehemskim Detetom. Kdor je kot komunizem izganjal vero iz človeških src, ima dovolj razlogov, da se Boga boji. Zgodovinsko netočnost tako imenovanega našega štetja so že davno pred komunistično cenzuro odkrili resni zgodovinarji, toda nikomur niti na misel ni prišlo, da bi spreminjal ime

časovnega mejnika.

Kdaj se je torej Kristus rodil? Ustno izročilo med kristjani v rimskem imperiju je datiralo njegovo rojstvo v leto 753. po ustanovitvi rimskega mesta. Tako so Rimljani šteli čas. Rekli so: ab urbe condita. Nekje v trinajstem stoletju "ab urbe condita" pa je zgodovinar po imenu Dionizij Mali predlagal, naj bi prenehali s takim še poganskim štetjem in naj bi leto 753 spremenili v ničlo in leto 754 imenovali prvo leto po Kristusovem rojstvu. Tako ne bi rekli, da je minilo 1296 let od ustanovitve mesta (ab urbe condita), ampak da se izteka 542. leto po Kristusovm rojstvu - in tako bi nadaljevali. Sprejeto in uveljavljeno je bilo novo štetje, recimo mu krščansko. Dobromisleči mož pa je premalo pobrskal po evangeljskih poročilih. Pravzaprav je vzel za izhodišče leto

Kristusovega javnega nastopa v 15. letu vladanja Tiberija, to je leto 782 ab urbe condita. Ker že evangelist Luka poroča precej površno, da je Jezus začel javno delovanje, ko mu je bilo približno trideset let, je Dionizij računal takole: Učlovečeni božji Sin je v gorečnosti za odrešenje duš gotovo hitel v javni nastop s pedantno natančnostjo takoj, ko mu je Mojzsova takrat veljavna postava to dopuščala, to je takoj po dopolnitvi devetindvajsetih let ob vstopu v trideseto leto. 728 manj 29 da rezultat 753. Toda ni mogoče, da bi se bil Jezus rodil šele tisto leto, kajti od evangelista sv. Luka omenjeni upravitelj Sirije po imenu Quirinus ni mogel tisto leto voditi popisovanja v Palestini, ko pa ga že ni bilo več tam, in je bil Herod takrat že štiri leta mrtev.

DALJE PRIHODNJIČ

TEDEN V SLOVENIJI

PRIVATIZACIJA HITRO ODPRAVLJA DRUŽBENO LASTNINO - TUDI Z ZLORABAMI

MARJAN DROBEŽ

V Sloveniji na področjih t.i. javne porabe (gre v bistvu za stroške funkcioniranja države) trošijo več denarja, kot pa ga s proizvodnjo ali drugim delom pridobijo.

revščini in pomanjkanju.

V volilnem letu ni pričakovati, da bi se državni zbor lotil obravnavanja in začel reševati najbolj pereče probleme v Sloveniji, ker so za politiko preveč občutljivi. Stranke razmišljajo skoraj izključno o tem, kako bi na volitvah dobile čimveč glasov. Zaradi tega je vlada npr. hitro sprejela zahteve študentov za povečanje deleža pri financiranju njihove prehrane in se jim nasploh podredila. Očitno se je ustrašila možnosti, da bi se demonstracija študentov pred zgradbo parlamenta razširila in dobila značaj upora, kot se je to zgodilo med nemiri leta 1968.

Tudi upokojemcem se najbrž ni bati, da bi bile njihove pravice letos zmanjšane, čeprav bi bile na pokojninskem področju potrebne spremembe. Drnovšek je bil na zasedanju državnega zbora

edini, ki je opozoril na nevarnost stanja, da pokojnine v Sloveniji naraščajo hitreje kot pa plače zaposlenih. Nihče od poslancev se mu ni pridružil v kritiki pokojninskega sistema, saj se okoli 450 tisoč upokojenecem nobena politična stranka noče zameriti. Sicer pa so tudi pokojnine za nekatere kategorije zelo nizke. V Sloveniji pa se bo tudi v volilnem letu nadaljevala privatizacija, s katero odpravljajo t.i. družbeno lastnino. Večina tovarn, podjetij in drugih gospodarskih organizacij naj bi letos dobila znanega lastnika. Pri nas se hitro veča sloj delničarjev oz. zasebnih lastnikov, kar pa med delavci vzbuja tudi zaskrbljenost in strah. Mnogi novi lastniki namreč delavce izkoriščajo huje, kot pa se je to dogajalo v prejšnjih družbenih podjetjih. Tudi ni zagotovljeno njihovo pravno varstvo, delavci pa razen redkih

izjem ne morejo sodelovati pri upravljanju gospodarstva, ki ga prevzemajo zasebni lastniki.

V vladi ne omenjajo ali pa poskušajo zanikati tatvine in druge zlorabe, ki se dogajajo v procesu privatizacije. Gre za velike zlorabe, ki so doslej dosegle vsaj 60 milijard tolarjev oz. nad milijardo nemških mark. Ob začetku privatizacije so vrednost družbenega premoženja npr. ocenjevali na 700 milijard tolarjev, spričo "divjega lastninjenja" oz. tatvin in drugih zlorab pa je začelo kopneti, tako da se je vrednost družbene imovine v Sloveniji znižala na kakih 500 milijard tolarjev. Da bi lahko vnovčili certifikate, ki jih je bilo natisnjenih skupaj za 560 milijard tolarjev, bodo spriatizirali tudi za 160 milijard tolarjev državne imovine, kar v začetku lastninske preobrazbe ni bilo predvideno. Privatizirali bodo tudi Novo kreditno banko v Mariboru (ta ima svojo enoto tudi v Novi Gorici) in Novo ljubljansko banko. Do njune privatizacije naj bi prišlo pod pritiskom slovenske opozicije in ameriških Slovencev, ki v naši državi delujejo v skupini "neodvisnih ekonomistov in pravnikov".

Zlorabe, ki so bile povzročene in se še nadaljujejo pri odpravljanju družbene imovine oz. pri privatizaciji našega gospodarstva, bodo zagotovo tema pred letošnjimi volitvami v Sloveniji.

Skupna publikacija ob 1000-letnici prve omembe Gorice

Mestni svet mestne občine Nova Gorica je dal soglasje za izdajo publikacije, ki bi preteklost in sedanost nekdanjega območja, ki je spadalo pod mesto Gorica. Pripravili jo bodo skupaj z občinsko upravo v Gorici, publikacija pa bo natisnjena v slovenskem in italijanskem jeziku; povzetki prispevkov bodo v angleščini.

Gre za eno izmed pobud v okviru praznovanja 1000-letnice prve omembe Gorice in Solkana, ki bo leta 2001. Na zasedanju občine Nova Gorica so imenovali 15-članski uredniški odbor, v katerem pa ni zastopnikov nekaterih pomembnih ustanov, kot npr. Koprške škofije oz. Cerkve, ki so v marsičem sooblikovali podobo in razvoj Gorice v preteklih stoletjih. Nasploh pa je treba poudariti, da na obmejnem prostoru Nove Gorice in Gorice nastaja več pobud o praznovanju 1000-letnice, ki pa med seboj niso usklajene. Gre za program, ki so ga pripravili v Solkanu, knjigo o Solkanu, ki je bil tudi prvič omenjen pred tisoč leti, ter jo piše zgodovinar dr. Branko Marušič; projekt praznovanja, ki ga je zasnoval Goriški muzej v gradu Kromberk, in za pobude nestrankarske organizacije, Forum za Goriško. Slednji je predlagal, naj bi Novo Gorico preimenovali v Gorico. Tega predloga pa mestni svet občine Nova Gorica doslej ni obravnaval, morda zato, ker gre za občutljivo politično vprašanje, o katerem sedanja občinska koalicija v Novi Gorici najbrž nima enotnega mnenja.

Komedija zmešnjav

Ob koncu leta 1995 se je zgodilo nekaj stvari, ki zaslužijo našo pozornost. Ne zato, ker bi bile same po sebi pomembne, ampak ker kažejo na širše politične razmere v Republiki Sloveniji. Ena od teh je enačenje dedka Mraza in Božička, ki sicer ni del slovenske tradicije. Dedek Mraz z rusko kučmo kot del ideološkega instrumentarija bivše socialistične oblasti je v zadnjem letu spet pridobil na publiciteti. To je pač del strategije, ki skuša zakriti vse neprijetne razlike in vpeljati v nove čase čim več reliktov prejšnjega sistema. Božička "naši vrli mediji" v filmih in poročilih enostavno prevajajo v dedka Mraza.

Prav tako so začeli enačiti tabornike s skavti in obratno. Javnost naj ne bi več poznala razlike med obema.

Ob blokadi vračanja gozdov Cerkvi so se bivši komunisti "zavzeli" za ubogo in evangelijsko Cerkev. Zanimivo je, da želijo poslanstvo. Poleg tega jo razglašajo za tujko in se ne zavedajo, da so duhovniki dolga desetletja vzdrževali narodno zavest med prebivalstvom in so ob koncu druge svetovne vojne veliko prispevali k pravični določitvi slovenske zahodne meje.

Braničanom čestitamo!

Obnovljena cerkev sv. Antona Padovanskega v Tabru (Branik) zbujala pozornost že z glavne ceste v lepi rihemberški dolini, toliko bolj ob večerni razsvetljavi. Ko pa se baročnemu svetišču približamo, smo priča pravi lepotici, vzorno obnovljeni do potankosti, od zunanjsčine do notranjosti, od strehe do tlaka, od mizarskih do pleskarskih del in drugega, vse tja do urejene in osnažene okolice. Znamenito lego cerkve, pod braniškim gradom na pobočju nad železniško progo Nova Gorica-Sežana in takorekoč nad predorom, je tako zlahka dopolnilo delo človeških rok. Predolgo bi bilo naštevati vseh sodelavcev, je v živi zahvalni besedi povedal domači župnik Janko Krkoč, in dodal, da so bili najzaslužnejši zadnje dni več v cerkvi kot doma, vsemu mrazu navkljub. Obnova je potekala več let, od leta 1991 do danes, z vmesno prekinitvijo.

Hud mraz ni zaustavil niti lepega praznovanja v nedeljo, 21. januarja. Koprski škof msgr. Metod Piriš je obnovljeno cerkev blagoslovil in po več kot dveh desetletjih je bila v njej obhajana prva sv. maša. Župnijsko občestvo se je veselilo po tako velikem delu, pevski zbor je slavje olepšal z navdušeno pesmijo.

Umrli je g. Karel Klinkon

V torek, 16. t.m., je v domu upokojenih duhovnikov v Šempetru v starosti 91 let umrl g. Karel Klinkon. Pogrebne svečanosti so bile 18. januarja v Tolminu, pokojnikovem rojstnem kraju, in jih je vodil škof msgr. Metod Piriš. Z njim je somaševalo kakih 50 duhovnikov. O pokojnikovem liku bomo objavili daljši sestavek v prihodnji številki.

ŠOLSTVO NA MEJI

POHVALA SLOVENSKEMU ŠOLSKEMU CENTRU V GORICI

Profesorica srednje šole iz Solkana Darinka Kozinc, ki je tudi svetnica Socialdemokratske stranke v Mestni občini Nova Gorica, je v zadnji številki Forum, ki je glasilo organizacije Forum za Goriško, kritično obravnavala stanje šolskih zgradb in obnašanje dijakov srednjih šol v Novi Gorici. O tem piše tudi naslednje: "Pri nas vidimo počeckane stene šolskih poslopij, nameštene smeti, pljunke na tleh, cigaretne ogorke; povsod je veliko gibanja, prerivanja in divjanja po šolskih hodnikih, zlasti pa pomanjkanja tistih osnovnih zahtev lepega vedenja, ki človeka ločijo od brezglave živali in spreminjajo v

kulturno bitje. Smo krivi šolniki, ki popuščamo zato, da lahko preživimo marsikdaj v še vedno prenapolnjenih učilnicah? Starši? Ali kar celotna javnost? In končno, so mar naše šolske zgradbe preveč odprte navzven tudi za slabe vplive, tako da mladostnike preveč prepuščamo različnim tokovom; in za nameček, v šolska poslopja nameščamo še lokale. Gre to res lahko skupaj? Mar ne bi v mestu Nova Gorica morali razmišljati o zaključenem šolskem centru, kjer naj bi vsaj v neposredni bližini ne bilo mamečih lokalov, lokalov z izgralnimi avtomati, kioskov s cigaretami, skritih vogalov in kotičkov, ki kar kličejo po početju prepovedanega. Mar je

prav, da so šole odprte za vse tiste mladostnike, ki se jim ljubi razgrajati po hodnikih ob norčavih dnevih pusta, naboru ali kar proslavljanju rojstnega dne?"

Prof. Darinka Kozinc je svoje kritične ugotovitve iz Nove Gorice, primerjala z vtisi po obisku Slovenskega šolskega centra v Gorici. Zanj je polna pohval, saj v omenjenem članku piše tudi naslednje: "Na hodnikih Slovenskega šolskega centra v Gorici sem zaznala umirjenost, nobenega vpitja, niti prerivanja, pozitivno, umirjeno vzdušje, ki mi je iz naših šol, razen posameznih izjem, neznano. Kdaj nam bo to v Novi Gorici uspelo? Morali bi se bolj zavdati, da so mladi ljudje kot nežna bilka, ki jo različno močni vetrovi nagibajo sem ter tja, še zlasti, če jim ne ponudimo ščitnika".

M.

NOV RAZISKO- VALNI INŠTITUT NA OBALI

V četrtek, 18. t.m., sta v prostorih Splošne banke Koper Ortopedska klinika Valdoltra in Inštitut Jožef Stefan v sodelovanju z ministrstvom za znanost in tehnologijo Republike Slovenije podpisala ustanovno pogodbo Raziskovalnega inštituta Valdoltra. Svečanosti je prisostvoval tudi slovenski minister za znanost in tehnologijo dr. Rado Bohinc, ki je imel tudi slavnostni govor.

Namen ustanovitve tega raziskovalnega inštituta je izvajanje visokokakovostnih temeljnih in aplikativnih raziskav na področju naravoslovja, tehnike in medicine, posebej v ortopediji. S to pogodbo je bil narejen korak naprej k ustanovitvi mreže raziskovalnih inštitutov v Sloveniji in razdelitvi znanstvenega in raziskovalnega dela po regijah. Ustanovitev tega inštituta pomeni pomembno razširjanje in približevanje uporabnikom, pomeni pa tudi vabilo k sodelovanju raziskovalcev iz Slovenije in možnost sodelovanja prek meja.

SOCIALNI NASVETI

Slišal sem, da je treba prijaviti na gradbeni kataster kmečka poslopja do konca tega leta. Zanima me, katere so značilnosti in pogoji, da ohranim priznanje statusa kmečke hiše.

Pogoje za opredelitev kmetijskih poslopij določa zakon št. 133 iz dne 26. februarja 1994. Za kmetijska bodo priznana poslopja, ki imajo naslednje značilnosti:

- da jih posedujejo lastniki ali imetniki kmetijskih zemljišč, ali pa jih imajo v posesti najemniki oziroma upravljalci zemljišča ali njihovi družinski člani;

- da jih ena od zgoraj navedenih oseb uporablja za bivališča ali v kmetijske namene. Isto velja tudi za zaposlene na kmetijskem posestvu, pod pogojem, da imajo v enem letu več kot 100 delovnih dni na posestvu;

- da so povezani z zemljiščem, ki meri najmanj 10.000 kvadratnih metrov oziroma 3.000 kvadratnih metrov za tople grede in gojišča gob.

Poleg tega mora biti obseg poslov IVA, ki izhaja iz kmetijske dejavnosti, večji od polovice skupnega dohodka. V primeru, da je obdelovalec oproščen predložitve prijave IVA, je njegov dohodek ocenjen na 10.000.000 lir. Oseba mora vsekakor imeti davčno številko IVA. Za priznanje kmetijskega statusa je treba izpolnjevati vse zgoraj navedene pogoje.

Poslopja ali njihovi neodvisni deli, ki ne izpolnjujejo zgoraj navedenih pogojev, je treba prijaviti v prihodnji davčni prijavi in plačati občinski davek ICI za leto 1996 z obrazcem, ki ga je v ta namen pripravila finančna uprava. Do 31. decembra 1996 bo treba ta poslopja prijaviti gradbenemu katastru kot urbane nepremičninske enote.

Prispevki za kulturne dejavnosti

Tržaška pokrajina obvešča, da bo 31. januarja potekel rok za predložitve prošenj za finančne prispevke po deželnem zakonu št. 68/1981 o razvoju in širjenju kulturnih dejavnosti; po zakonu št. 15/1987 o spodbujanju kulture miru in sodelovanja med narodi; po zakonu št. 49/1983 za prirejanje glasbenih tečajev in po zakonu št. 43/1980 za razvoj rekreacijskih in športnih dejavnosti.

Novi bencinski boni

Tržaška trgovinska zbornica je v ponedeljek, 22. t.m., začela razdeljevati bone za nakup bencina po neobdavčeni ceni. Nove magnetne kartice za nakup goriva bo dobila le ožja skupina voznikov. Za prevzem bonov morajo lastniki avtomobila predložiti izvirni prometni list (carta di circolazione) in veljavni osebni dokument. Bone lahko prevzame tudi druga oseba, a v tem primeru mora imeti s seboj pooblastilo in prej omenjena dokumenta.

Spremenjen obrazec IVA

Finančni minister Fantozzi je izdal odlok o posodobitvi obrazcev in navodil za plačilo davka na dodatno vrednost IVA, ki jih obvezanci izpolnijo ob letni prijavi do 5. marca. V odloku navajajo pojasnila za izpolnitev davčnega konkordata na osnovi kriterijev, ki jih bo ministrstvo objavilo konec januarja. Med drugim bo odpadla izpolnitev okenca, ki zadeva plačilo takse na vladno koncesijo za številko IVA.

Gostinski večer SDGZ z vini Konzorcija Kras

Pred dnevi so se gostinci in drugi člani Slovenskega deželnega gospodarskega združenja srečali na družabnem večeru ob novem letu, ki postaja že prava tradicija. Na Pesku so v restavraciji bili priča pravemu prazniku krajevnih kuhinj in vina, kot je podčrtal tržaški somelje Sergij Cesar, ki je vodil pokašnje vin. Zahtevni jedilnik so spremljala najprimernejša vina, ki jih premore tržaški vinorodni okoliš.

Enogastronske dobrote niso bile edini adut dobro obiskanega gostinskega večera, saj sta na tem nastopili razposajeni branjevki ali "venderigli" iz Brega Vanka in Tonca, ki sta s svojimi razvpitimi vragolijami v breškem in tržaškem narečju ter s spremljavo "fajtonarc" res dvignili temperaturo.

Že drugič so tržaški gostinci SDGZ povezali svoj praznik z ovrednotenjem krajevnih vinske proizvodnje, kot sta izjavila njihov predsednik Lino Doljak ter predsednik Združenja Boris Siega. Prav vlaganje v promocijo krajevnih gostinskih in turističnih ponudb je namreč najvažnejša postavka za razvoj tega področja. Ta postavka je lahko učinkovita in prinese sadove, le če povezuje dosledno in v največji možni meri vse razne vire turistične privlačnosti, ki jih premore teritorij: morje, mesto, krajino, umetnost, tradicijo, obrt, vino, kuhinjo itn.

NOVI PRIROČNIK

POPOLNA POSLOVNA TAJNICA

DR. GABRIEL DEVETAK

Pred nedavnim je izšla knjiga z naslovom Popolna poslovna tajnica, ki jo je izdala založba Oziris v Lescah. Avtorja knjige, ki obsega 222 strani, sta Eduard in Amalija Osredek. Knjigo je iz hrvaščine prevedel Marian Žerjal. Namenjena je zlasti tainicam, ki se želijo uveljaviti v poslovnem delovanju.

V uvodnih poglavjih sta avtorja opisala osebne značilnosti kandidatke za tainice, metode ugotavljanja osebnostnih značilnosti za ta poklic, analizo delovnega mesta in osebnostno strukturo. Tudi zunanost in znanje tainice sta pomembna pri vsakdanjem delu in komuniciranju s strankami. V tržnem gospodarstvu je pomembno, da obvlada tajnica različna področja dejavnosti, pri čemer mora delovati na različne načine, vendar profesionalno; razpoloženje mora prilagajati trenutnemu položaju.

Avtorja sta opisala obvezna ter neobvezna dela tainice. Dotaknila sta se tudi stopnje strokovne izobrazbe, izkušenj in drugih podrobnosti za vsakdanjo prakso. Vsekakor pa sta za tainico pomembna urejenost in sodelovanje z ljudmi v podjetju kakor tudi s strankami. Od organizacije dela je odvisen njen uspeh. V ta namen so v knjigi podrobneje opisana organizacija dnevnega poslovanja, delo na računalniku in urejanje vsakodnevnih pošte.

Posebna pozornost je v knjigi namenjena kulturi pisarniškega komuniciranja, ki mora biti razumljiva. V knjigi je tudi nekaj splošnih pravil komuniciranja. Ravno tako je pomembno, da tajnica obvlada pisarniški bonton pri sprejemanju strank, obnašanju, delovnem vzdušju in podobno. Marsikdo poudarja, da je tajnica takšna, kakršen je direktor. Tajnica je lahko pomemben vir informacij in svetovalka nadrejenemu. Nekatere multinacionalke vnaprej določijo, kdo je lahko na delovnem mestu tainice prav zaradi zaupnosti informacij, obiskov itd.

Avtorja sta na razumljiv način opisala stališča tainic do šefov in kaj tainicam pri šefih ni všeč. Zlasti za mlajše tainice bo koristno, da večkrat preberejo in preučijo to knjigo. Spoznale bodo odnos do šefa in obratno, pravilo vzajemne diskretnosti, način pridobitve šefovega zaupanja, kakor tudi odnos do sodelavcev, strank in poslovnih partnerjev.

Zlasti pri organizaciji sestankov in priprav je pomemben končni izid določene aktivnosti. Tajnica mora pravočasno koordinirati udeležbo posameznikov; bistveno vlogo ima pri pregledu gradiva za obravnavo zahtevnejših sestankov.

Avtorja sta v tej knjigi posvetila veliko pozornost telefonskemu komuniciranju in poslovnemu dopisovanju. Dopisi imajo posebne oznake. Samo pismo pa je zrcalo poslovanja podjetja. Ni vsakdo spreten dopisovalec oz. sestavljalec poslovnih pisem. Tudi slog pisanja lahko predstavlja določeno osebnost. V novejšem času komuniciramo preko telefaksa. Kljub temu pa priporočamo, da isti dan odpošljemo tudi pismo v izvirniku.

V zaključnih poglavjih sta avtorja prikazala motnje pri komuniciranju. Navedla sta pet pomembnih pravil, ki se nanašajo na zapisovanje, kopije, računalnik, imena, spodbujanje in odpremljanje pomembnejše pošte priporočeno. Zanimive so najpogostejše motnje pri komuniciranju, za katere morajo tainice vedeti. Paziti morajo tudi na zdravje in poznati dejavnike tveganja. Vse to in niz drugih podrobnosti bomo spoznali v knjigi, ki smo jo predstavili.

NE PRENAGLIMO SE PRI OBNAVLJANJU VINOGRADOV

MARKO TAVČAR

Zasaditev novega vinograda je zelo pomembno delo, ki mu moramo posvetiti največjo pozornost. Zakonodaja, ki ureja to področje v Italiji, je prilagojena evropskim predpisom in zato se morajo vinogradniki nujno posvetovati z izvedenci pri pokrajinskih nadzorništvih za kmetijstvo ali pri kmečkih stanovskih organizacijah, da si uredijo vso potrebno dokumentacijo. Zasaditev na novo je najbolj zahtevna varianta, saj si mora vinogradnik zagotoviti potrebne kvote in vso potrebno dokumentacijo ter dobiti dovoljenja za nov nasad. Postopek je nekoliko bolj preprost, če gre za obnovo vinogradov, ki so se izrodili ali jih želimo obnoviti iz drugih tehničnih vzrokov ali razlogov, ki so vezani na kvaliteto. Vsekakor je pametno, da se pred začetkom vsakršnega tovrstnega posega v vinogradu obrnemo na strokovno službo, ki nam bo pomagala pri urejanju potrebnih izjav in listin.

Potrebno pa je tudi, da se zavedamo drugih, čisto fizioloških ali tehničnih problemov, ki jih moramo rešiti, če želimo imeti lepo razvit vinograd. Ko obnavljamo vinograd, se moramo zavedati, da je površina utrjena, velikokrat v zemlji ni dovolj potrebnih hranljivih snovi, oziroma so se v njej nakopičile škodljive snovi. Še zlasti lahko povzročajo veliko škodo korenine, ki ostanejo v zemlji, ko izrujemo stare trte. Odmirajoče korenine so skrajno nevarne, saj se z njihovim gnitjem razvijajo v zemlji razne plesni in druge glivice, ki nato ogrožajo koreninski sistem novih cepljenk.

Strokovnjaki zato svetujejo, da obnove vinograda ne izpeljemo v nekaj mesecih, ampak postopoma v razmahu 4-5 let, da se tako izognemo omenjenim nevarnostim. Glede utrjenosti tal priporočajo, da vinograd, ki ga mislimo obnoviti, zatravimo. Najbolj primerna je lucerna, ker ima globoke korenine in že zaradi tega ugodno vpliva na globlje plasti zemlje. Ob tem, kot vse detelje, obogati zemljo tudi z dušikom. Če se bomo odločili, da bomo to deteljo pokosili in jo pustili v vinogradu, ga bomo obogatili s humusom. Ko začnemo s pripravo tal, se pravi z rigolanjem ali globokim oranjem, bomo tudi poskrbeli, da vsekakor odstranimo čim več korenin, da se tako izognemo prej omenjeni nevarnosti nastajanja plesni. Idealno bi bilo, ko bi po izručju pustili površino počivati vsaj dve-tri leta. Sicer je ne bi povsem zanemarili, ampak bi na njej lahko sejali druge poljščine ali žita, kot strniščni posevek pa kulture, ki so primerne za zeleno gnojenje. Ob vsaki obdelavi tal, bi tudi poskrbeli za odstranjevanje korenin, ki bi še ostale v zemlji. Na ta način se zemlja odpočije in obogati s snovmi, ki jih novi vinograd potrebuje.

Po nekajletnem premoru se odločimo za zasaditev novih trsov. Tedaj je potrebno, da dobro pomislimo glede gostote in ureditve nasada. Naročimo potrebne cepljenke in pripravimo površino. Kvalitetne cepljenke so predpogoj za uspeh.

NOVI GLAS

NAROČAM SE:

NAROČITE SE LAHKO TUDI PO TELEFONU

IME IN PRIIMEK

NASLOV

DATUM

PODPIS

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA
34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
0481/533177
34133 TRST, UL. DONIZETTI 3
040/365473

SMUČANJE

MLADI SLOVENEK RENE' MLEKUŽ IZVRSTEN

20-letni član slovenske B reprezentance Rene' Mlekuž je v nedeljskem slalomu za svetovni pokal v švicarskem zimskem središču Veysonnazu dosegel svoj doslej najboljši rezultat v karieri.

Slovensko zmago slavje je dopolnil Andrej Miklavc s petim mestom. Škoda, da je Jure Košir zajahal količek v drugem teku in tako izpadel kot Italijan Tomba, saj je imel Mojstrančan enkratno priložnost, da bi posegel po zmagi, ker je po prvem teku zaostajal le za peščico stotink sekunde za vodilnima Jaggejem in Sykoro, ki sta v drugem spustu poslabšala svojo uvrstitev.

Mladi Mlekuž, doma iz Slovenske Bistrice pri Mariboru, je tokrat odločno stopil na okope svetovne smučarske javnosti in tako dokazal, da je res tak up, kot se že nekaj časa šušlja v krogu slovenske smučarske vrste.

Čeprav je štartal šele s številko 64 je z odlično vožnjo na dobro pripravljene zmrznjeni progi zasedel osmo mesto v prvem teku, v drugem pa je svojo uvrstitev še krepko izboljšal in pristal na drugi stopnički le za domačinom Amiezom.

PRETNARJEVA POŠKODOVANA

ERIK DOLHAR

Kot tretja predtekmovalka v polemичnem kranjskogorskem veleslalomu decembra lani je po šestih mesecih okrevanja spet nastopila Špela Pretnar, ena najboljših slovenskih smučark. Kakor hitro je presmučala zahtevno vitranško ciljno strmino, smo jo vprašali, kako se počuti.

"Če povem po pravici, me je bilo zelo strah, ker še nisem dobro pripravljena, saj imam za seboj samo tri dni treninga na snegu. Ti fantje ga imajo gotovo že sedemdeset, osemdeset dni. Mislim pa, da ni bilo tako slabo in da bom po nekaj treningih že dobro pripravljena."

To pomeni, da si zaenkrat zadovoljna z okrevanjem?

"Sem, saj je tudi noga zelo v redu. Morda sem imela malo težav na začetku, kar pa je bilo čisto normalno. Moje

noge niso bile več navajene biti v smučarskih čevljih šest ur, ker jih pač šest mesecev nisem obula. Po enem mesecu, odkar sem na snegu, pa je že v redu."

Žal optimistično razpoloženje Pretnarjeve ni bilo upravičeno, saj na ciljni strmini ponovljenega prvega teka veleslaloma ni zmogla tako velikega napora in je bila nekaj vrtic pred ciljem prisiljena odstopiti. Zvečer smo jo videli med zelenimi mizami kranjskogorskega Casinoja, kako je močno šepala z desno nogo...

Slovenska revija Mag je v zadnji številki celo objavila novico, da je za Špelo letošnje sezone že konec. Upajmo pa, da ji bo v poletnih mesecih uspelo popolnoma okrevati, kot se je po podobni resni poškodbi že posrečilo Andreju Miklavcu.

KOŠARKA

NAŠI KOŠARKARJI NE POZNAJO OVIR

IVAN BAJC

Tako uspešnega konca tedna zares že dolgo ne pomnimo! Če izvajamo črni dan košarkarjev promocijske lige, ni namreč nobena naša peterka okusila grenkobe poraza.

Knjiga Branka Lakoviča 30 let naše košarke je že doživela tri predstavitve. Najprej so knjigo ob koncu lanskega leta predstavili na stadionu 1. maj, v ponedeljek, 15. t.m., je bila predstavitev v Prosvetnem domu na Opčinah, v sredo, 17. t.m., pa še v lokalni Borisa Viteza "Boris sports club", od koder je zgornji posnetek. Prav v teh prostorih ob telovadnici v Brisčikah se je zbralo veliko bivših in sedanjih igralcev, trenerjev in navijačev Jadrana, ki so po predstavitvi na velikem ekranu spremljali odločilno tekmo Jadrana za napredovanje v B ligo leta 1985 proti Stefanelu iz Trevisa. Prijatelju "Lakotu" želimo obilo uspeha pri prodaji njegove knjige. Cena: 40.000 lir.

Jadranovci so sicer dosegli pričakovano zmago v Sestu San Giovanni, manj gotovo pa je bilo slavlje borovih košarkarjev, katerim se je tokrat upiral soliden nasprotnik iz Štarancana. Tudi v D ligi je šlo vse kot po olju. Goriški Dom je v Trstu brez večjih težav odpravil Libertas, Cicibona in Kontovel pa sta osvojila novi točki na račun Senatorsa oziroma Aclija. Skratka, naši fantje so dokazali, da se da z zvrhano mero požrtvovalnosti ter s strogim upoštevanjem trenerjevih navodil zmagati katerokoli tekmo. S tem se strinja tudi Borov trener Jure Krečič.

"Tokrat smo zaslužno zmagali, in sicer prav po navodilih, ki sem jih dal pred tekmo v slačilnici. Fantje so stopili na igrišče koncentrirani, odigrali so res odlično obrambo, prestregli veliko žog in uspešno skakali pod košema. Nasprotnik je tako teže prišel do lažjih

zaključkov ter dosegel nizko število točk, mi pa smo nasprotno uspešno razvijali protinapade ter tako tudi zaslužno osvojili zlata vredni točki v boju za obstanek."

Podobnega mnenja je tudi Kontovelov trener Klavdij Starc:

"Lahko rečem, da sem zadovoljen s prikazano igro svojih, čeprav se jim je posrečilo, da so se "odlepili" od nasprotnika šele v drugem polčasu. Za to je sicer krivo podcenjevanje, večja koncentracija v drugem delu srečanja pa nam je hitro dala zadovoljivo prednost in lahko zmago. Vsekakor mislim, da je treba stopiti vsakokrat na igrišče z maksimalno zbranostjo in prepričanostjo v svoje sposobnosti. Če pred vsako tekmo ne pomislimo, kako in kaj je treba zaigrati, lahko postane katerikoli nasprotnik nepremagljiva ovira, v nasprotnem primeru pa lahko premagamo vsakogar."

ODBOJKA

PETER DE WALDERSTEIN (SLOGA): "ČIM VIŠJE BI RADI KONČALI SEZONO"

GORAZD BAJC

realne možnosti za napredovanje v višjo ligo?

Po uspehu moške ekipe Sloge v sobotnem derbiju C-1 lige s Tržiškim Fincantierjem, je pomožni trener Peter De Walderstein odgovoril na nekatera naša vprašanja.

S to ponovno zmago ste pri moških potrdili visoko uvrstitev.

Tudi tokrat nam je uspelo, da smo zmagali, in sicer s 3-0. V prvih dveh setih smo imeli nekaj težav, saj smo ju osvojili z majhno razliko, potem ko smo že visoko vodili. V tretjem pa nismo imeli problemov in smo premagali nasprotnika z visoko razliko.

Ali ima moška ekipa Sloge

Trenutno smo prvi na lestvici, čeprav nismo sami, saj smo v družbi drugih dveh ekip. Vsekakor imamo še tri tekme do konca prvega dela prvenstva, potem še ves drugi del. Upam, da bomo naredili vse, kar je v naših močeh, da bomo končali prvenstvo čim višje.

Kaj pa ženska ekipa, ki je tokrat, kot v prejšnjem kolu nepričakovano izgubila?

Žal je ženska ekipa izgubila s 3-2. To je škoda, ker smo vodili že z 2-0; nasprotnik pa je bil zelo močan, tako da je bil rezultat odprt do konca. Žal je ekipa popustila in nismo zmagali.

DVE VPRAŠANJI MARJANKI BAN (SOKOL)

ERIK DOLHAR

V C-2 ligi so bile Sokolovke spet uspešne doma, tokrat proti šesterki San Giovanni al Natissone. Marjanka Ban je svoje soigralke tokrat spremljala s tribune:

"Tekma je bila napeta. Prvi set smo nerodno zapravili, potem ko smo bile povsem enakovredne nasprotnicam. V drugem in tretjem setu je šlo bolj gladko, saj smo ju osvojili brez težav. V četrtem setu se je spet zape-

tlo. Na srečo pa smo bile v petem nizu enakovredne tekme, nakar je prišlo do napeitosti v finišu. Na srečo pa smo le slavile in pustile nasprotnice pri dvajstih točkah."

Kako pa spremljaš soigralke s tribune in ne s klopi?

"Včasih je težko, ker s klopi vse izgleda lažje. Na igrišču se trudijo, ti pa jim ne moreš pomagati, saj lahko le kričiš in potem ostaneš brez glasu..."

AMATERSKI NOGOMET

NAŠE ENAJSTERICE TOKRAT NEPREMAGANE

Take nedelje že dolgo ni bilo: nobeno izmed naših amaterskih nogometnih moštev namreč ni izgubilo. V promocijski ligi sta Juventina in Sovodnje igrala neodločeno, kar jima omogoča, da sta na lestvici visoko in šlandrežci še vedno ohranjajo prvo mesto. V 1. amaterski ligi je Primorje doseglo pomembno zmago na tujem in je še vedno kandidat za napredovanje. Tudi Zarja se vrača z gostovanja s polnim izkupičkom, s čimer se je vključi-

la v boj za prva mesta. Vesna, ki je prav tako igrala v gosteh, se je zadovoljila s točko. V 2. amaterski ligi je trebenski Primorec na domačih tleh remiziral s Portualejem. Iz 3. amaterske lige prihajajo razveseljive novice. Tu je namreč prišlo do rekordne zmage Brega, ki je kar z 8-1 premagal šibki Union. Visoka zmaga za Gajo, ki igra iz kola v kolo bolj učinkovito, prav na vrhu lestvice pa vztraja Kras. Na Goriškem je doberdobska Mladost spet osvojila točko.

MLADI MLADIM MLADI MLADIM MLADI MLADIM MLADI MLADIM MLADI MLADIM MLADI MLADIM

DAVID BOWIE V LJUBLJANI

TOMAŽ SUSIČ

Živimo z občutkom, da se važne stvari velikokrat odvijajo drugje. Dogodki gredo mimo našega majhnega prostora, mi pa jih lahko ujamemo, če se malo potrudimo. Najbolj zanimivo in najlepše pri rocku niso plošče, ki jih zlahka najdemo povsod, temveč srečanje z znanim pevcem ali ansamblom. Kdor ni še nikdar prisostvoval kakemu večjemu koncertu, ne more vedeti, kaj mladi čutimo, ko vidimo izvajalca, slišimo njegov pravi glas, pojemo njegove pesmi in ga - z malo sreče - po koncertu tudi srečamo na štiri oči. Žal pa je priložnosti za taka srečanja malo. Zato nas še bolj prevzame, ko izvemo, da se bo v naši bližini, zaustavila

prava zvezda rocka.

V nedeljo, 21.

januarja, je v

Ljubljanski

Hali Tivoli na

pr i m e r

nastopila

angleška

h e a v y

metal sku-

pina Iron

Maiden, 6.

februarja pa

bo tja prispel

eden najbolj

znanih in origi-

nalnih rockerjev

naše dobe: David

Bowie. To je enigmatična

oseba.

David Bowie je svojo kariero

začel na prehodu med šest-

desetimi in sedemdesetimi leti

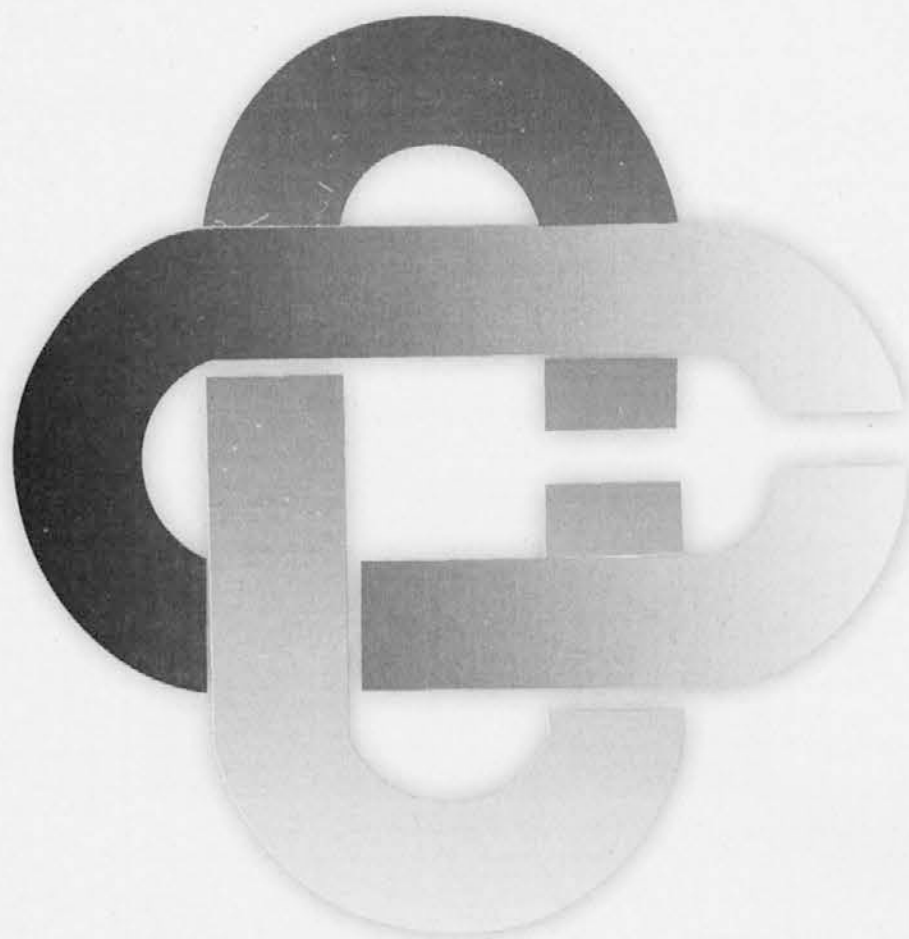
in je leta 1972 zaslovel po celem svetu. Ljudi je pritegovalo predvsem njegovo obnašanje na koncertih. Bowie si je namreč izoblikoval dinamično, večstransko, neponovljivo osebnost, ki je vase vsrkala ne samo istodobno rock glasbo, temveč tudi nihilistično obnašanje, misticizem zena, mimiko in avantgardizem v

slogu Andyja Warhola. Njegov alter ego, ki si ga je sam izoblikoval, po imenu Ziggy Stardust, je prebivalec daljnega planeta, ki je stopil na Zemljo, da bi človeštvu mesijansko predstavil parodijo emblematične fantazije o protikulturi. Iz teh besed lahko sami razumete, zakaj so Bowieja imenovali za kameleona rock glasbe. Vsakič si je izmislil kaj novega in se s to novo idejo spreminjal. Kritiki so na začetku njegove kariere to izredno hvalili, proti koncu sedemdesetih let pa so v njegovem spreminjanju - Bowie se

je takrat precej prilagodil časom in "se normaliziral" - videli velik korak nazaj. Pravili so, da je izgubil svojo originalnost, vero vase, da ni več zanimiv... Res se je David Bowie spremenil; to pa še ne pomeni, da je nazadoval. Začelo se je novo obdobje njegove slave. Spoznal je Briana Ena (enega najvidnejših predstavnikov art rocka); sodelovanje z njim traja še danes. Brian Eno nam je med drugim znan tudi zaradi dolgega sodelovanja s skupino U2.

Kaj pa Bowie v zadnjih časih? Konec lanskega leta je izdal ploščo Outside, posveče-

no "outsiderjem", kot je on sam, ki jo bo na koncertu predstavil skupaj z nekaterimi svojimi najboljšimi hiti. Plošča je zelo zapletena, izdelana, včasih celo nemelodična, je pa izredno zanimiva. V veliki meri spominja na Bowiejeve temačne, razburkane in krvooločne slike, s katerimi se pevec zadnja leta zelo rad ukvarja in ki so mu prinesla slavo tudi med figurativnimi umetniki. Vsestranski umetnik torej, ki ga je vredno spoznati. Priložnost za to bo 6. februarja v Ljubljani.

ZDRUŽILI SMO VEČ GLASOV...

**ZADRUŽNA
KRAŠKA BANKA**

SEDEŽ: OPČINE, ULICA RICREATORIO 2
TEL. 040 / 21 491

PODRUŽNICE: TRST, TRG LIBERTA 5
NABREŽINA, TRG SV. ROKA 106
SESLJAN, SESLJAN 44
BAZOVICA, ULICA GRUDEN 23

**ZADRUŽNA
KREDITNA BANKA
V DOBERDOBU**

SEDEŽ: DOBERDOB, ULICA ROMA 23
TEL. 0481 / 78 063

PODRUŽNICA: RONKE, ULICA C. D'ANNUNZIO 96/A
TEL. 0481 / 47 41 60

**ZADRUŽNA
KREDITNA BANKA
SOVODNJE OB SOČI**

SEDEŽ: SOVODNJE OB SOČI, /GO/
PRVOMAJSKA 75, TEL. 0481 / 88 21 55

PODRUŽNICA: ŠTANDREŽ, /GO/
ULICA DEL CARSO 73/A, TEL. 0481 / 52 08 32

Tvoje domače banke !